

**College van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs**

**Verslag
over de werkzaamheden van de regeringscommissarissen
in 2016**

INHOUDSLIJST

INLEIDING	4
1 SITUERING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT	5
1.1 <u>SAMENSTELLING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT</u>	5
1.2 <u>HET COLLEGE VAN REGERINGSCOMMISSARISSSEN</u>	5
2 HET TOEZICHT	7
2.1 <u>VISIE EN AMBTSBEVOEGDHEID</u>	7
2.2 <u>ESSENTIE VAN HET TOEZICHT</u>	7
2.3 <u>CONCRETE INVULLING EN COÖRDINATIE VAN HET TOEZICHT</u>	7
2.4 <u>ADVIEZEN EN STANDPUNTEN</u>	9
2.4.1 <u>De regeringscommissarissen</u>	9
2.4.2 <u>Het College van regeringscommissarissen</u>	23
2.5 <u>BIJZONDERE OPDRACHTEN, BIJZONDERE CONTROLETAKEN EN THEMATISCHE ONDERZOEKEN</u>	25
2.5.1 <u>De regeringscommissarissen</u>	25
2.5.2 <u>Het College van regeringscommissarissen</u>	31
3 MEEWERKEN AAN DE REALISATIE EN UITVOERING VAN HET BELEID	34
3.1 <u>ADVIEZEN</u>	34
3.1.1 <u>Onderwijsdecreet XXVII</u>	34
3.1.2 <u>Jaarrekening</u>	34
3.1.3 <u>Toezichtmodel</u>	35
3.1.4 <u>Nieuw weddensysteem ministerie van Onderwijs en Vorming</u>	35
3.1.5 <u>Financiële draagkracht van een hogeschool met het oog op bouwplannen</u>	35
3.1.6 <u>Participatiecommissies op niveau van de opleiding</u>	35
3.1.7 <u>Verstrekken van informatie (op vraag van AHOVOKS) (recurrent)</u>	36
3.2 <u>PARLEMENTAIRE VRAGEN</u>	37
3.2.1 <u>Verzelfstandigde agentschappen – Regeringsafgevaardigden en regeringscommissarissen</u>	37
3.2.2 <u>Hoger onderwijs – financiële reserves</u>	37
3.2.3 <u>Controle door regeringscommissarissen op onjuiste vermeldingen op hogeschooldiploma's</u>	37
3.2.4 <u>Ongeldige diploma's van een hogeschool</u>	37

3.2.5	Hoger onderwijs – investeringsfondsen	37
3.2.6	Gastprofessoren	38
3.3	SECTORANALYSE	38
4	OPTIMALISERING VAN DE DIENSTVERLENING VIA VEREENVOUDIGING EN PLANLASTVERMINDERING	39
4.1	SINGLE AUDIT	39
4.2	GOEDKEURING JAARREKENINGEN	39
4.3	CUMULATIEAFWIJKINGEN.....	40
5	BEROEPEN EN KLACHTEN	41
5.1	BEROEPEN	41
5.2	KLACHTEN	41
5.2.1	Tabeloverzicht	41
5.2.2	Inhoud van de klachten.....	41
6	PERSONEEL EN BUDGET	44
6.1	PERSONEEL	44
6.1.1	Personeelsbezetting op 31-12-2016 in VTE	44
6.1.2	Personeelsbewegingen in 2016	44
6.2	BUDGET.....	45
7	INTERNE WERKING	46
7.1	VERSLAG WERKZAAMHEDEN REGERINGSCOMMISSARISSSEN IN 2015	46
7.2	WIJZIGINGEN IN HET TOEZICHTGEBIED	46
7.3	NIEUWE HUISSTIJL.....	46
7.4	VALIDATIE VERLOVEN	46
7.5	NIEUWE WEBSITE	47
7.6	OVERHEIDSOPDRACHTEN	47
7.7	GESTRUCTUREERDE SAMENWERKING	47
7.8	DIVERSITEIT	48
7.9	VORMINGS- EN TEAMBUILDINGSACTIVITEITEN	49
7.9.1	Vorming	49
7.9.2	Teambuilding	49
8	NAAR EEN SLANKER DOCH EVEN PERFORMANT TOEZICHTMODEL	50

INLEIDING

Artikel IV.122 (4de lid, 3°) van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 (hierna CHO genoemd) bepaalt o.m. dat het College van regeringscommissarissen jaarlijks verslag moet uitbrengen aan de Vlaamse Regering over de werkzaamheden van de commissarissen van de Vlaamse Regering bij de hogescholen en de universiteiten. De voorliggende editie heeft betrekking op het jaar 2016.

Ook in 2016 bleef het verzorgen van de continuïteit van het toezicht (het adviseren van begrotingen en jaarrekeningen, het voorbereiden van en participeren aan bestuursvergaderingen samen met het adviseren bij en het onderzoeken en oplossen van probleem dossiers) de corebusiness van de regeringscommissarissen en hun diensten.

Daarnaast werd met de conceptnota “Een slanker toezichtmodel voor het Vlaamse Hoger Onderwijs”, door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 30 september 2016, de basis gelegd voor een afgeslankt toekomstig toezicht dat na een transitieperiode zijn definitief beslag zal krijgen in 2019.

In het eerste hoofdstuk van dit verslag worden het regeringscommissariaat en het College van regeringscommissarissen kort gesitueerd. Hoofdstuk 2 zoomt in op het toezicht en geeft een opsomming van een aantal belangrijke adviezen en standpunten die de regeringscommissarissen het voorbije jaar zowel individueel als in collegeverband hebben geformuleerd. Het hoofdstuk bevat tevens een overzicht van de belangrijkste ad-hoc taken en thematische onderzoeken die werden uitgevoerd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de specifieke bijdragen van de commissarissen m.b.t. de realisatie en uitvoering van het beleid. De optimalisering van de dienstverlening (vereenvoudiging en initiatieven tot vermindering van de planlast) staat centraal in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 heeft het over beroepen en klachten. De laatste drie hoofdstukken hebben betrekking op het regeringscommissariaat zelf en gaan respectievelijk over het personeel, het budget, de eigen interne werking en de op handen zijnde herstructurering van het toezicht.

Ik wens iedereen uitdrukkelijk te bedanken die een bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van dit rapport.

Johan Dhondt
Voorzitter College van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs

Brussel, september 2017

1 SITUERING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT

1.1 SAMENSTELLING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT

Het toezicht op het hoger onderwijs vormt een opdrachtenpakket met een vrij autonoom statuut binnen het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (hierna AHOVOKS genoemd). Dit toezicht wordt uitgeoefend door de commissarissen van de Vlaamse Regering. De taken vinden hun basis in Titel 4. Toezicht, van de CHO. De regeringscommissarissen waken erover dat de hogeschool-, universiteits- en associatiebesturen geen beslissingen nemen die strijdig zijn met de wetgeving of die het financieel evenwicht van de entiteiten in gevaar zouden brengen.

Er zijn 7 regeringscommissarissen¹, 4 voor de universiteiten (en associaties) en 3 voor de hogescholen². Hun respectieve diensten zijn verspreid over 6 vestigingsplaatsen. Er zijn commissariaten gehuisvest bij de universiteiten in Brussel, Gent en Antwerpen³, en commissariaten bij de hogescholen in Gent en Mechelen. De vestiging in Leuven omvat zowel een commissariaat bij de universiteiten als één bij de hogescholen⁴.

Als bijlage vindt de lezer een overzicht van de coördinaten + toezichtsentiteiten van de verschillende commissariaten op 31 december 2016.

Er bestaat ook een website van het regeringscommissariaat:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toezicht-hogescholen-en-universiteiten>

1.2 HET COLLEGE VAN REGERINGSCOMMISSARISSEN

De 7 regeringscommissarissen vormen samen het College van regeringscommissarissen. Het voorzitterschap van het College wordt waargenomen volgens een beurtrol, afwisselend door één van de regeringscommissarissen bij de hogescholen en door één van de regeringscommissarissen bij de universiteiten. De duur van het voorzitterschap bedraagt twee jaar, maar het College kan beslissen om deze termijn te hernieuwen⁵. Het College heeft eind 2012 voor het eerst gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Het voorzitterschap van de heer Johan Dhondt, dat reeds liep vanaf 1-1-2011, werd op 1-1-2013 voor de duur van twee jaar verlengd. Op de vergadering van 16 oktober 2014 heeft het College unaniem beslist om zijn mandaat per 1-1-2015 nogmaals met twee jaar te verlengen. Op de vergadering van 6 oktober 2016 ten slotte besliste het College opnieuw unaniem om het mandaat van de heer Dhondt per 1-1-2017 nogmaals met twee jaar te verlengen.

---

¹ Met ingang van 1 oktober 2017 nog 6.

² Met ingang van 1 oktober 2017 nog 2.

³ De Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt hebben dezelfde regeringscommissaris die in de vestiging Antwerpen resideert.

⁴ Op 1 oktober 2017 verdwijnt het commissariaat bij de hogescholen in Leuven. De taken worden verdeeld tussen de 2 overige commissariaten bij de hogescholen.

⁵ Artikel IV.122 van de CHO.

Decretaal is bepaald dat er jaarlijks minstens 6 vergaderingen van het College van regeringscommissarissen gehouden moeten worden. In 2016 vonden er 6 formele collegevergaderingen plaats. Voor deze vergaderingen waaraan de voorzitter, de 6 overige regeringscommissarissen en de secretaris deelnemen, worden er ook afgevaardigden van de diensten van de Vlaamse overheid die bevoegd zijn voor het hoger onderwijs en van de Vlaamse minister, bevoegd voor het hoger onderwijs, uitgenodigd. Daarnaast is het College ook een vijftal keer informeel bijeengekomen; dit zijn dan enkel de regeringscommissarissen en de secretaris.

Er waren in 2016 op regelmatige basis ook informele vergaderingen of andere vormen van informeel contact van hetzij de regeringscommissarissen bij de universiteiten, hetzij de regeringscommissarissen bij de hogescholen, meestal veeleer technisch van aard, specifiek voor de eigen sector en/of in voorbereiding van formele bijeenkomsten.

Sinds mei 2015 worden de meeste formele colleges eveneens voorafgaan door een kort informeel overlegmoment waarop het aansluitend formeel college wordt voorbereid en waarop interne bestuursaangelegenheden worden besproken.

2 HET TOEZICHT

2.1 VISIE EN AMBTSBEVOEGDHEID

Het toezicht van de regeringscommissaris in het hoger onderwijs is gestoeld op het principe van het algemeen toezicht. Het single-auditprincipe wordt in dit algemeen toezicht geïntegreerd. Efficiëntie, slagkracht en de beperking van de planlast voor de gecontroleerde en de controlerende door permanente aandacht voor vereenvoudiging staan daarbij centraal.

Dit betekent niet dat het bijzonder toezicht volledig uit het takenpakket van de regeringscommissaris verdwenen is, maar het aantal aangelegenheden dat er aan onderworpen is, neemt stelselmatig af.

2.2 ESSENTIE VAN HET TOEZICHT

Het toezicht van de regeringscommissarissen kan gevat worden in de volgende twee kerngedachten:

- Erop toezien dat de hogeronderwijsentiteit geen enkele beslissing neemt die strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde.
- Erop toezien dat de hogeronderwijsentiteit geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de entiteit in gevaar brengt.

Regelgeving: CHO, artt. IV.99 en IV.110.

Daartoe kunnen de regeringscommissarissen tegen beslissingen die zij onwettig achten of die het financieel evenwicht in het gedrang brengen een schorsend beroep indienen. Daarnaast kunnen zij, telkens als zij dit nodig achten, over elke aangelegenheid die tot de bevoegdheid van hun hogeronderwijsentiteiten behoort hun advies uitbrengen of opmerkingen formuleren. De regeringscommissarissen kunnen evenwel niet oordelen over de opportuniteit van beleidsbeslissingen van de besturen van deze entiteiten.

Het College van regeringscommissarissen heeft als specifieke rol het toezicht te coördineren en erover te rapporteren.

Regelgeving: CHO, art. IV.122.

2.3 CONCRETE INVULLING EN COÖRDINATIE VAN HET TOEZICHT

Dit gebeurt o.m. via permanente controles, het vervullen van ad-hocopdrachten voor minister, kabinet en administratie en het beantwoorden van parlementaire vragen.

Daartoe worden alle relevante bestuursstukken gelezen en geanalyseerd, en desgevallend van commentaar voorzien. Bestuursvergaderingen worden zoveel mogelijk bijgewoond. Er wordt door de regeringscommissarissen, ieder voor de hem of haar toegewezen hogeronderwijsentiteiten, een analyse opgesteld en een advies verleend bij de begrotingen en jaarrekeningen. Deze adviezen

worden eenmaal per jaar uitgebracht. Zie tevens punt 4.2 voor de wijzigingen die ingevolge het onderwijsdecreet XXVII met ingang van 1-1-2018 in werking treden. Ook bij een begrotingswijziging wordt er meestal een kort advies opgemaakt. Deze adviezen behandelen de rekenkundige correctheid van de cijfers, hun samenhang, de regelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven en het financiële evenwicht. Dit toezicht beoogt het bevorderen van een gezonde financiële situatie bij de hogeronderwijsinstellingen en het bewaken van de continuïteit ervan zonder de autonomie van de instelling aan te tasten. Daarnaast wordt er advies verleend bij allerlei probleemdossiers die kaderen in het hierboven aangehaalde toezicht.

Uiteraard nemen de regeringscommissarissen ook zelf initiatieven in het kader van de hun decretaal toegewezen toezichtopdracht. Ten slotte worden er ook klachten behandeld. In bepaalde gevallen kan dit nog binnen de decretaal voorziene beroepstermijnen. Wanneer dit niet meer mogelijk is, wordt de procedure zoals vastgelegd in de “Praktische leidraad klachtenbehandeling”, goedgekeurd door het College van regeringscommissarissen op 19 juni 2014, toegepast.

Overeenkomstig de door hen uitgetekende visie hebben de regeringscommissarissen zich de jongste drie jaar in het bijzonder ingespannen om tot een formele invulling van het single-auditprincipe te komen. Hiertoe namen zij het voortouw bij het opstellen van een specifiek ontwerp-BVR betreffende controle en single audit (universiteiten en hogescholen). Op 9 oktober 2015 is het BVR goedgekeurd door de Vlaamse Regering en sindsdien wordt het continu in praktijk gebracht. Zo wordt in uitvoering van artikel 6 van het BVR door de regeringscommissarissen, ieder voor zijn of haar entiteiten, minstens één keer, maar gemiddeld twee keer per jaar, een overleg georganiseerd waarop alle controleactoren in de zin van het BVR samen met het Rekenhof worden uitgenodigd. Op deze bijeenkomsten die meestal plaatsvinden kort voordat de entiteit de begroting respectievelijk de jaarrekening bestuurlijk goedkeurt, worden de controleactiviteiten op elkaar afgestemd.

Over al deze aangelegenheden wordt regelmatig gerapporteerd aan de minister, het kabinet en de administratie, schriftelijk of mondeling, hetzij individueel, hetzij via overleg op het College van regeringscommissarissen of ad-hocvergaderingen.

Het College zorgt voor een coherente interpretatie van de regelgeving bij dit toezicht en is belast met de coördinatie van de werkzaamheden van de regeringscommissarissen. Dit betekent o.m. dat bij overkoepelende vragen of taken het College het voortouw neemt en er ook vanuit het voorzitterschap wordt gecommuniceerd.

Daarnaast wordt in de schoot van het College jaarlijks een rapport gemaakt over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen, maar ook één over de werkzaamheden van de commissarissen zelf.

Belangrijkste regelgeving:

**-CHO. Titel 3. Financiering van andere instellingen van hoger onderwijs en onderzoek
Hoofdstuk 3. Evangelische Theologische Faculteit en Faculteit Protestantse Godgeleerdheid (art. III.114.§6)**

-CHO. Titel 4. Toezicht.

Hoofdstuk 1. Toezicht op de universiteiten (art. IV.95-105)

Hoofdstuk 2. Toezicht op de hogescholen (art. IV.106-116)

Hoofdstuk 3. Toezicht op de associaties (art. IV.118-120)

Hoofdstuk 4. Toezicht op sommige instellingen voor postinitieel onderwijs (art. IV.121)

Hoofdstuk 5. College van regeringscommissarissen (art. IV.122)

-BVR van 26-3-2004 inzake de organisatie van het toezicht op de associaties in het hoger onderwijs.

2.4 ADVIEZEN EN STANDPUNTEN

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste adviezen en standpunten van de regeringscommissarissen in 2016, hetzij individueel of met meerdere commissarissen hetzij als voltallig College van regeringscommissarissen.

2.4.1 De regeringscommissarissen

2.4.1.1 Algemeen

2.4.1.1.1 Aanvullend facultair reglement

De algemene regel is dat in een regeling van een lagere orde – zoals een “aanvullend” facultair reglement er een is ten aanzien van het “centraal” facultair reglement – de bepalingen van de hogere regeling niet worden overgenomen. Als dit toch het geval mocht zijn, dan moet het uiteraard volledig en correct gebeuren.

2.4.1.1.2 Eredocoraten

Hoewel het geen decretale verplichting is, lijkt het logisch dat de eredocoraten worden vermeld in het jaarverslag van de desbetreffende universiteit.

2.4.1.1.3 Vzw's

Wanneer het lidmaatschap van een vzw via de associatie verloopt, dient deze vzw niet te worden opgenomen in de lijst van vzw's waarin de partneruniversiteit deelneemt.

2.4.1.2 Bestuurs- en organisatorische aangelegenheden

2.4.1.2.1 Algemeen

De regeringscommissarissen besteden veel aandacht aan goed bestuur van de instellingen, in het bijzonder wat de geïntegreerde faculteiten betreft. Ook de uitvoeringsplannen van de faculteiten worden nauwgezet opgevolgd. Een regeringscommissaris bij een universiteit stelde dat vooral de naleving van het beginsel van de subsidiariteit versus het coherentieprincipe instellingsbreed bijzondere aandacht vereiste. Hij volgde ook nauwgezet de rectorverkiezing op.

2.4.1.2.2 Taalregeling

De bestuurstaal in het Vlaamse hoger onderwijs is het Nederlands en dus dient daarmee in alle bestuursdocumenten rekening gehouden te worden. Dat geldt uiteraard ook voor de bestuurlijke interne en externe communicatie.

Deze regel geldt ook ten aanzien van overeenkomsten met derden. Gedoogd kan worden dat ten aanzien van derden waarvan de voertaal niet het Nederlands is, een andere taal wordt gebruikt op voorwaarde dat er een behoorlijke Nederlandse en volledige vertaling beschikbaar is. Met derden die hun zetel hebben in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad kan evenwel niet worden gedoogd dat overeenkomsten uitsluitend in het Frans worden opgesteld.

2.4.1.2.3 Delegatieregeling – formuleringen

Meerdere malen deed de regeringscommissaris voorstellen om de formulering van delegatiebeslissingen uit te zuiveren met het oog op een transparant en consistent bestuur van de hogeronderwijsinstelling in kwestie.

In dezelfde zin bewaakt de regeringscommissaris de datum van inwerkingtreding van een nieuwe delegatieregeling waarbij retroactieve inwerkingtreding steeds moet worden vermeden.

2.4.1.2.4 Nieuw vicerectoraat / nieuwe vicerectoren

Wanneer er bij Organiek Statuut een nieuw vicerectoraat in het leven is geroepen, dienen alle daarmee samenhangende teksten met het Statuut in overeenstemming te worden gebracht en gestroomlijnd, aldus de regeringscommissaris van een bepaalde universiteit.

Wat de aanduiding van nieuwe vicerectoren betreft moeten de volgende constitutieve elementen overeenkomstig het Organiek Statuut van deze universiteit in acht worden genomen:

- Zijn de cumulatieve voorwaarden om af te wijken van de graadvereiste vervuld?
  1. Er zijn uitzonderlijke omstandigheden die de afwijking vereisen.
  2. De uitzonderlijke omstandigheden worden toegelicht in een gemotiveerd voorstel van de verkozen rector.
  3. De Raad bevestigt dat de ingeroepen omstandigheden uitzonderlijk zijn en dat het belang van de instelling de gevraagde afwijking vereist.
- Voldoen de voorgestelde kandidaat-vicerectoren aan de andere door het Organiek Statuut vastgelegde vereisten?
- Beantwoorden de kandidaten aan de door de raad van bestuur bepaalde profielen?
- De procedure moet worden afgerond met een geheime stemming.

2.4.1.2.5 Algemeen directeur

Een hogeschool stelde een tweeledige vraag. Men zocht een nieuwe algemeen directeur volgens de geijkte procedure. Er werd een geschikte kandidaat gevonden die evenwel vroeg om als zelfstandige genummerd te worden. Was dit mogelijk? Daarnaast wou de hogeschool weten of het mogelijk was te werken met een (zelfstandige) afgevaardigd bestuurder in plaats van een algemeen directeur (personeelslid).

Wat het eerste punt betreft, adviseerde de regeringscommissaris negatief. Volgens de bepalingen in de CHO⁶ is de algemeen directeur steeds een “personeelslid”: *“De functie van algemeen directeur wordt ingenomen ofwel door een personeelslid van de hogeschool dat met een mandaat van onbepaalde duur belast wordt, ofwel via externe werving met een contract van onbepaalde duur.”*

De CHO⁷ verstaat onder “werving” *de eerste aanstelling of benoeming tot personeelslid in een ambt voorzien op de personeelsformatie van de hogeschool*. De verloning van een algemeen directeur is decretaal⁸ vastgelegd op de salarisschaal van een gewoon hoogleraar.

Wat het tweede punt betreft, adviseerde de regeringscommissaris eveneens negatief wegens zowel statutaire, juridische als beleidsmatige bezwaren eigen aan de casus.

De hogeschool heeft hierop beslist om niet in te gaan op de vraag van de kandidaat, zodat deze persoon uiteindelijk niet meer geïnteresseerd was. Vervolgens heeft ze een tweede, volledig nieuwe, procedure ‘werving en selectie voor algemeen directeur’ georganiseerd die uiteindelijk heeft geleid tot het vinden van een geschikte kandidaat.

2.4.1.2.6 Vergoedingen

Het verdient aanbeveling om fragmentaire regelingen voor vergoedingen van ambten en mandaten eenduidig en coherent in het Organiek Statuut (van een bepaalde universiteit) te regelen en de overbodige reglementen op te heffen.

2.4.1.2.7 Integratie hogeschoolopleiding in de universiteit

Een campus huisvest de opleiding Ontwerpwetenschappen en behoorde voordien toe aan een hogeschool. Er werd door de bevoegde regeringscommissaris juridisch onderzocht in welke mate de overdracht van een gedeelte van het gebouw naar de universiteit kon plaatsvinden naar aanleiding van de integratieoperatie.

2.4.1.3 Financiering

2.4.1.3.1 Begroting 2016: 1ste aanpassingsblad

De regeringscommissaris bij een bepaalde universiteit oordeelde dat het niet voorleggen van een aanpassing van de begroting aan de academische raad bij essentiële wijzigingen een formeel gebrek in het gevolgde traject is. Hij had bovendien enkele bijkomende opmerkingen. Hij stelde dan ook voor om de tekst van het aanpassingsblad ter gelegenheid van de voorlegging aan de universiteitsraad bij te schaven in functie van de gemaakte opmerkingen.

---

⁶ Art. V.126. §1.

⁷ Art. V.80, 27°.

⁸ CHO Art. V.157 (OP)/ V.181 (ATP).

2.4.1.3.2 Beleidsbegroting 2017

De regeringscommissaris van een bepaalde universiteit stelde dat bij de opmaak van de jaarrekening de lijst met bestemde saldi meer geëxpliciteerd zou moeten worden. Hij vestigde tevens de aandacht op het feit dat de bijkomende middelen in uitvoering van het integratiedecreet geormerkte middelen zijn. In zulke gevallen vraagt de overheid immers wat daarmee gedaan werd en maakt ze tevens een doelmatigheidsanalyse.

2.4.1.3.3 Discrepantie tussen begroting en rekening

Discrepancies tussen begroting en rekening zijn een algemene tendens bij de instellingen van hoger onderwijs, maar eigenlijk onorthodox. Vaak wordt er een “politieke” begroting opgesteld. De regeringscommissarissen zijn zich daarvan terdege bewust. Dit sluit evenwel niet uit dat een regeringscommissaris in zijn advies over de resultatenrekening aandacht vraagt voor een betere aansluiting van de reële cijfers op de geprojecteerde cijfers, wat ook gebeurd is.

2.4.1.3.4 Overheadreglement

De algemene regel is dat er overhead wordt toegepast op elke vorm van externe financiering, behoudens de erin specifiek vermelde uitzonderingen. Uitzonderingen op een algemene regel moeten steeds, per definitie, beperkend worden uitgelegd. Zo is er als uitzondering bepaald dat “inkomsten uit ontwikkelingssamenwerking” genieten van de algemene vrijstelling. Een regeringscommissaris onderstreepte dat een gift vanwege een vzw in ontbinding, gelet op wat voorafgaat, niet onder de voornoemde uitzondering valt.

2.4.1.3.5 Investeringsmiddelen van de hogescholen na de overdracht van de academische hogeschoolopleidingen aan de universiteiten

Op vraag van een hogeschool over de verdeling van de aan de hogeschool toegekende investeringsmiddelen tussen de hogeschool en de universiteit na integratie van de academische opleidingen, verduidelijkte een regeringscommissaris de finaliteit van deze middelen.

De CHO bevat de rechtsgrond voor de investeringsmachtigingen van de hogescholen en van de investeringsmiddelen van de universiteiten. In het kader van de integratie van de academische hogeschoolopleidingen verliezen de hogescholen 5.821.455 euro aan investeringsmiddelen. Om de hogescholen ademruimte te blijven geven en de destijds lopende of opgestarte investeringsprojecten uitvoerbaar of de afbetaling ervan haalbaar te houden, werd er door de decreetgever een overgangsscenario ingeschreven. De afbouw van de investeringsmachtigingen als gevolg van de integratie gebeurt in de periode 2015-2024 jaarlijks met 10%. Elk jaar vermindert het te verdelen bedrag onder de hogescholen cumulatief dus met 582.143 euro. Dit bedrag wordt telkens toegevoegd aan de middelen van de universiteiten.

In de CHO zijn er voor de hogescholen binnen de investeringsmiddelen geen middelen “gekleurd” als zijnde gegenereerd door de academische hogeschoolstudenten uit het verleden. De bedragen worden integraal vastgelegd per jaar in de periode 2015-2024 per onderwijsnet. Dit zijn forfaitaire bedragen. Tegelijk met de afbouw als gevolg van de integratie-operatie wordt er een nieuw systeem van verdeling van investeringsmachtigingen in de hogescholen ingevoerd. Binnen elke subenveloppe gebeurt de verdeling per hogeschool volgens het mechanisme dat werd vastgelegd in het artikel III. 46, §1 van de CHO met respect voor de overgangsregeling.

De investeringsmachtigingen voor de hogescholen zijn enkel voor de hogescholen bestemd. Er is geen decretale basis waarop een universiteit zich zou kunnen baseren om een gekleurd aandeel af te dwingen van het recht van een hogeschool. Overdrachten van deze middelen tussen een hogeschool en een universiteit kunnen ten hoogste enkel vrijwillig bepaald zijn in de onderlinge overeenkomst tussen de partijen in uitvoering van het artikel II.73, §6 van de CHO in het kader van de integratie-operatie.

2.4.1.4 Personeelsaangelegenheden

2.4.1.4.1 Personeelsstatuten en loopbaanbeleid

Bijzondere aandacht ging naar de wijzigingen ter zake m.b.t. diverse instellingen.

2.4.1.4.2 Arbeidsreglementen en orde- en tuchtreglementen

Een regeringscommissaris bij de hogescholen deed nazicht van de op de bestuursorganen geagendeerde arbeidsreglementen, huishoudelijke reglementen en orde- en tuchtreglementen en kwam indien nodig adviserend tussen. Wat de arbeidsreglementen van de hogescholen betreft, gebeurde het nazicht met bijzondere aandacht voor de gewijzigde wetgeving over de bescherming tegen psychosociale risico's op het werk met inbegrip van stress, geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.

2.4.1.4.3 Benoemingsmogelijkheid

Een hogeschool werd er door de bevoegde regeringscommissaris op gewezen dat het benoemingsprotocol zorgvuldig moet worden uitgevoerd, ook al werd er destijds na onderhandeling een protocol van niet-akkoord afgesloten.

2.4.1.4.4 Procedure verlenging benoeming

De regeringscommissaris bij een universiteit stelde vast dat het Reglement voor het ZAP niet spoorde met de letter en de geest van de CHO. Het universiteitsbestuur mag, bij reglement, uitsluitend een procedure voor een verlenging van een benoeming vastleggen. Het in een reglement a priori uitsluiten van een aantal categorieën van leden van het ZAP is strijdig met de decretale bepalingen.

2.4.1.4.5 Gelijktelling met periode van dienstactiviteit

De personeelsdienst van een hogeschool werd er door de bevoegde regeringscommissaris op gewezen dat het feit of er al dan niet RSZ werd betaald niet gelijk staat met het in aanmerking nemen als dienstanciënniteit. Iemand in loopbaanonderbreking is immers in een toestand van "verlof" en in principe nog steeds onderworpen aan het stelsel van de RSZ.

2.4.1.4.6 Mandaatvergoedingen

Een regeringscommissaris keek telkens bij het toekennen van een mandaatvergoeding na of aan alle voorwaarden voldaan werd en maakte indien nodig haar opmerkingen over aan de hogeroonderwijsinstelling. Een zelfde nazicht gebeurde bij de toekenning van eventuele bestuurdersvergoedingen. Soms gingen hogeroonderwijsinstellingen voorbij aan hun eigen reglementen of miskenden ze het geëigende beslissingsniveau om een dergelijke vergoeding toe te kennen.

Looptijd van de mandaatvergoeding

Zo stelde de regeringscommissaris vast dat een mandaatvergoeding langer liep dan de duur van het door het personeelslid opgezegde mandaat. In principe kan dit niet. Na contactname met de hogeschool bleek echter dat het onderliggende protocol mogelijke grondig gemotiveerde uitzonderingen voorzag. De hogeschool nam deze uitzonderlijke beslissing omdat het personeelslid omwille van ziekte haar mandaat opzegde in het dienstbelang en een tegemoetkoming wou doen. De hogeschool vond het billijk om de mandaatvergoeding voor de volledige opzegperiode van drie maanden uit te betalen, hoewel een nieuwe mandataris de dienst een maand vroeger zou aanvatten. Het personeelslid zou tijdens haar ziekteverlof zonder haar eigen opzeg, immers ook nog van deze mandaatvergoeding hebben genoten.

Definitief verwerven van de mandaatvergoeding (artikel V.180 CHO)

De regeringscommissaris verduidelijkte dat er twee voorwaarden cumulatief vervuld moeten zijn voor de toepassing van het artikel V. 180 CHO: een mandaat bekleden en een ononderbroken vergoeding ontvangen voor dit mandaat onder de vorm van een niet verworven salarisschaal (NVS). Het mandaat moet hetzelfde zijn gedurende de volledige 10 jaren om §3 van artikel V. 180 in werking te laten treden. De niet verworven salarisschaal hoeft niet dezelfde te zijn gedurende de volledige 10 jaren. Er moet wel ononderbroken bezoldigd zijn door middel van een NVS gedurende 10 jaren voor hetzelfde mandaat. De NVS die het personeelslid ontvangt op het ogenblik van het verstrijken van de 10 jaren zal dan deze zijn die zal worden vastgeklikt. Het personeelslid in kwestie mag niet de dupe zijn van bv. besparingsmaatregelen binnen de hogeschool waarbij bijvoorbeeld zou beslist worden om alle mandaatvergoedingen met x % te verminderen. Indien men zou vasthouden aan het niveau van de vergoeding en niet aan het mandaat zelf, zou dit betekenen dat een personeelslid dat al 8 jaar een salarisschaal 528 krijgt, weer op teller nul zou vallen voor de berekening van de 10 jaar indien er vanaf jaar 9 een NVS 509 zou worden toegekend na besparingen.

Mandaatvergoeding als uitweg om een hogere functie te vergoeden

Er werd nog eens duidelijk gesteld dat een mandaatvergoeding niet kan worden gebruikt om een hogere functie te vergoeden. Een mandaatvergoeding moet steeds gekoppeld kunnen worden aan een duidelijk gedefinieerd mandaat.

Wil men toch een vergoeding voorzien voor het waarnemen van een hogere functie, dan kan dit via een ambtswijziging naar een tijdelijk hoger ambt of via een persoonlijke vergoeding.

2.4.1.4.7 Bevorderingen ZAP

Op grond van het Centraal reglement betreffende de bestuurlijke inrichting en werking van de faculteiten van een bepaalde universiteit kan de faculteitsraad de voorstel- en adviesbevoegdheid inzake ZAP-bevorderingen delegeren naar het faculteitsbestuur. Een verdere subdelegatie is enkel en uitsluitend mogelijk aan het faculteitsbureau op voorwaarde dat deze subdelegatie uitdrukkelijk in de initiële delegatiebeslissing is toegestaan. Dit kan dus nooit naar een onbevoegd orgaan.

Zowel de CHO als het ZAP-reglement van deze universiteit hechten groot belang aan de motivering van de beslissingen. Het kan derhalve niet dat er bij de rangschikking van de kandidaten geen

motivering wordt gegeven waarom de ene kandidaat hoger wordt gerangschikt dan de andere. De niet-rangschikking van één of meerdere kandidaten omwille van het loutere motief “budgettaire redenen” kan evenmin.

2.4.1.4.8 ATP

Ook in 2016 is er verschillende keren vergaderd met de personeelsdiensten van de universiteiten om vooral de controle op de ATP-dossiers verder af te stemmen en nog vlotter én efficiënter te laten gebeuren. Hierbij werd opnieuw de hele procedure verder verfijnd.

Hieruit vloeide ook een bijzondere cursus voor het regeringscommissariaat bij een bepaalde universiteit voort om nog dieper tot de finesses van SAP⁹ te kunnen doordringen.

In 2016 werden ook de eerste voorbereidende gesprekken gevoerd betreffende de operatie binnen deze laatste universiteit om zoveel mogelijk bestaande tijdelijke ATP-contracten om te zetten naar ATP-contracten van onbepaalde duur. Daarvoor werden een aantal richtlijnen en procedures in samenwerking met het regeringscommissariaat uitgewerkt.

2.4.1.4.9 Verkiezing decaan

Met betrekking tot de verkiezing van een decaan aan een bepaalde universiteit deelde de bevoegde regeringscommissaris de instelling mee dat de kandidaten moeten voldoen aan een aantal “verkiesbaarheidsvoorwaarden” die zijn vastgelegd in het Organiek Statuut. *“De decaan wordt verkozen onder de gewoon hoogleraren en de buitengewoon hoogleraren die voor onbepaalde duur voltijds verbonden zijn aan de desbetreffende universiteit.”*

2.4.1.4.10 Diploma van leraar

Vraagstelling

Art. 2, laatste alinea van het BVR van 12/12/2014 betreffende de vorm van diploma’s en diplomasupplementen stelt: *“Op het diploma van leraar wordt de titel van leraar vermeld (...)”*

Een hogeschool vroeg of op de diploma’s van de (geïntegreerde¹⁰ dan wel de specifieke¹¹) lerarenopleiding, nu “diploma van leraar” dan wel “titel van leraar” vermeld moet worden.

Advies regeringscommissarissen (hogescholen)

Art. II.110 § 1 CHO bepaalt dat de hogescholen aan de afgestudeerden de betreffende graad toekennen en het diploma van leraar uitreiken. Het is deze vermelding “diploma van leraar” die op de diploma’s moet opgenomen worden en niet “titel van leraar”.

“Leraar” is immers niet opgesomd als “titel” in (art. II.76) CHO. Het BVR is in zijn bewoordingen dus niet correct. In de hiërarchie van de rechtsnormen gaat het decreet boven een BVR, dus dient bij twijfel de bepaling van het decreet gevolgd te worden.

Men kan in twee soorten trajecten tot leraar opgeleid worden, namelijk een geïntegreerde lerarenopleiding, waarbij gedurende de gehele opleiding een integratie van vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische onderdelen wordt nagestreefd, of een specifieke lerarenopleiding na een vakinhoudelijke basisopleiding of een beroepservaring.

---

⁹ Systemen, Applicaties en Producten.

¹⁰ die leiden tot de graad van bachelor in het onderwijs, respectievelijk kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs.

¹¹ een opleiding die men volgt nadat men al een diploma (meestal in het hoger onderwijs) behaald heeft.

Voorzichtigheidshalve hebben de regeringscommissarissen de vraag ook nog eens voorgelegd aan de administratie.

Advies administratie

De administratie heeft het standpunt van de regeringscommissarissen gevolgd en voegt er aan toe dat al wie met succes een lerarenopleiding afrondt, het “diploma van leraar” krijgt, ongeacht de aard van het opleidingsinstituut, het specifiek gevolgde traject of de wijze waarop de praktijkcomponent wordt ingevuld.

Samengevat

Al wie een opleiding tot leraar met succes afrondt, krijgt het diploma van leraar, ongeacht de aard van het opleidingsinstituut, het specifiek gevolgde traject of de wijze waarop de praktijkcomponent wordt ingevuld.

2.4.1.4.11 Uitstel pensionering

Artikel V.44, § 1, van de CHO bepaalt:

“§ 1. In afwijking van artikel 2, § 1, van de wet van 4 augustus 1986 tot regeling van de oppensioenstelling van de leden van het onderwijzend personeel van het universitair onderwijs en tot wijziging van andere bepalingen van de onderwijswetgeving kan de benoeming van een in het artikel 1 van de wet van 4 augustus 1986 bedoeld personeelslid na het academiejaar waarin het de leeftijd van 65 jaar bereikt heeft, telkens met maximum 1 academiejaar en telkens met instemming van het universiteitsbestuur verlengd worden. Het universiteitsbestuur bepaalt bij reglement de procedure voor een verlenging van de benoeming.”

In een ontwerp van wijzigende bepaling van het ZAP-reglement van een privaatrechtelijke universiteit werd vermeld dat onder uitstel van pensionering wordt verstaan: “*de verlenging van de benoeming of de aanstelling van een lid van het ZAP na de wettelijke pensioenleeftijd*”.

De bevoegde regeringscommissaris merkte op dat de decretale regeling uitsluitend de verlenging van de benoeming op het oog heeft. Voor aanstellingen wordt evenwel een uitweg geboden via § 2 van voormeld decreetartikel:

“§ 2. Het universiteitsbestuur kan beslissen dat een lid van het zelfstandig academisch personeel dat met pensioen is een deel van de activiteiten van onderwijs, onderzoek of dienstverlening mag voortzetten. Het universiteitsbestuur kan hiervoor een vergoeding ten laste van de werkingsuitkeringen geven. De beslissing geldt voor maximum 1 jaar en kan telkens met maximum 1 jaar verlengd worden.”

2.4.1.4.12 Tuchtdossier

Naar aanleiding van een concreet dossier aan een universiteit werd onderzocht hoe de periodieke gezondheidszorg gebeurt, hoe het medisch dossier eruit ziet en wat al dan niet onder het medisch geheim valt.

2.4.1.4.13 Taalregeling

Het regeringscommissariaat adviseerde enkele malen op vraag van de onderwijsdiensten van instellingen over de juiste interpretatie van de decretale taalvereisten. In casu werd opnieuw verduidelijkt dat er voor de onderwijstaal geen enkel uitstel meer mogelijk was, want het ERK-niveau C1 moest bereikt zijn vóór 15 februari 2015. Dit impliceert dat de docenten de onderwijstaal op het ERK-niveau C1 moeten beheersen vanaf het ogenblik dat ze als titularis het anderstalig opleidingsonderdeel opnemen.

Daarnaast werden de (onderwijs)taaldossiers in het algemeen ook in 2016 verder opgevolgd. Er was een wederzijdse communicatie en overleg tussen de regeringscommissarissen en de instellingen onder hun toezicht met betrekking tot individuele dossiers die bijzondere aandacht behoeften. Ook werd periodiek een stand van zaken m.b.t. de taalvereisten opgevraagd wanneer dit door het College werd gevraagd.

Een regeringscommissaris bij de hogescholen schreef de algemeen directeuren aan met het advies om in elke vacature en in elk aanstellingsbesluit expliciet het vereiste taalkwalificatieniveau te vermelden.

2.4.1.5 Studentenaangelegenheden / Onderwijsaangelegenheden

2.4.1.5.1 Nazicht van participatiereglementen en werkingsreglementen studentenraden

Het regeringscommissariaat inventariseerde de participatiereglementen en werkingsreglementen van de studentenraden in het licht van de controle op de studentenmedezeggenschap. Deze documenten werden nagekeken op hun juridische correctheid.

2.4.1.5.2 Bachelorproef / taalregeling¹²

Vraagstelling

Mag een hogeschool ingaan op de vraag van studenten om hun (mondelijke) bachelorproef verdediging in het Engels te mogen doen in een Nederlandstalige bacheloropleiding?

Standpunt administratie

De bachelorproef is een opleidingsonderdeel zoals alle andere. Bijgevolg zijn dezelfde regels¹³ in verband met de onderwijstaal er op van toepassing. Het bepalen van het taalregime van een opleidingsonderdeel gebeurt algemeen, op niveau van het opleidingsonderdeel, en niet individueel in functie van de vraag van een student. Indien de bachelorproef in het studieprogramma als Nederlandstalig is aangemerkt, wordt de bachelorproef in principe ook in het Nederlands afgelegd. Toch kan de hogeschool ingaan op het verzoek van een individuele student om de proef in een andere taal te mogen afleggen. Het is dan ook aangewezen dat de instelling voorafgaand aan dergelijke vraag een procedure heeft, die omschrijft aan welke criteria dient te worden voldaan, om het neerleggen van een anderstalige bachelor- of masterproef al dan niet toe te staan. In voorkomend geval is de instelling verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging (bv. adequate taalbeheersing van de juryleden (docenten)).

---

¹² Zie ook punt 2.4.2.4.2.

¹³ Art. II.261 §2 (1° tot 4°) CHO.

Advies regeringscommissaris

De bevoegde regeringscommissaris specificeerde, antwoord gevend op de concreet gestelde vraag, dat de (mondelinge) verdediging in dezelfde taal moet gebeuren als de taal van de (schriftelijke) proef.

2.4.1.5.3 USMLE¹⁴ examens

Er werd in kaart gebracht welke studenten met een bachelordiploma in de geneeskunde van een bepaalde universiteit in aanmerking komen om het USMLE examen af te leggen.

2.4.1.5.4 Blokkeren van studentenaccount bij wanbetaling

Een hogeschool overwoog om een bepaling in het onderwijs- en examenreglement in te schrijven waarbij men bij wanbetaling door een student van het studiegeld, de aanrekening van extra-studiekosten of de voorschotten van studiekosten en studiefinanciering ook na aanmaning vóór een bepaalde datum de toegang tot de studentenaccount zou uitschakelen.

De regeringscommissaris reageerde dat het aangewezen was om een nuance aan te brengen bij de aard van de wanbetaling en een onderscheid te maken tussen de sanctie bij het niet betalen van het studiegeld enerzijds en bij het niet betalen van andere schulden aan de hogeschool (bijkomende studiekosten, voorschotten, ...) anderzijds.

Het betalen van het studiegeld geeft een student toegang tot de onderwijsactiviteiten, de examens en alle bijhorende faciliteiten van de hogeronderwijsinstelling. Het artikel 1.3, 64° van de CHO definieert studiegeld als het bedrag te betalen door de student voor de deelname aan onderwijsactiviteiten en/of examens.

Het is wel mogelijk voor een hogeronderwijsinstelling om bij wanbetaling van het studiegeld de student bepaalde of alle faciliteiten van zijn studentenaccount te ontzeggen of de betrokken student bijvoorbeeld niet opnieuw in te schrijven voor het volgende academiejaar. Deze sanctie kan er pas komen nadat men er zich heeft van vergewist dat de student voldoende proactief begeleid werd bij het doorlopen van alle stappen van de sociale procedure binnen de stuvowerking. De voorgenomen bepaling kan dus wel in geval van wanbetaling van het studiegeld. Belangrijk om te noteren is dat het niet betalen van het studiegeld niet gelijk staat met een uitschrijving.

In geval er andere schulden dan het studiegeld niet betaald worden door de student, kan zijn account niet zo maar worden afgesloten. De hogeronderwijsinstellingen kunnen extra (al dan niet forfaitaire) studiekosten vragen op voorwaarde dat deze vooraf en transparant aan de studenten worden gecommuniceerd en dat ze duidelijk worden verantwoord. Het aanrekenen van extra studiekosten moet steeds los gezien worden van het decretaal vastgelegde studiegeld en kan nooit een onrechtstreekse of verdoken verhoging van het studiegeld met zich brengen. In het geval waarbij een student de extra studiekosten of andere schulden niet betaalt of terugbetaalt en zijn account wordt afgesloten, is zijn inschrijving niet geschrapt en moet hij nog kunnen deelnemen aan het onderwijs en de examens en de bijhorende faciliteiten. De hogeschool zal alle middelen moeten aanwenden

---

¹⁴ United States Medical Licensing Examination.

om de achterstallige factuur te laten betalen (incasso, rechter, ...). Aan de student zal in dit geval enkel het recht kunnen worden ontzegd om nog langer faciliteiten te gebruiken waarvoor hij niet heeft betaald via de betreffende extra studiekost (uniform, studiereis, materiaal, boeken, cursussen, ...). De student volledig afsluiten van zijn account kan in deze gevallen niet. Doordat hij zijn studiegeld betaald heeft, kan hij niet afgesneden worden van elke mogelijke vorm van communicatie met de hogeschool waardoor hij de noodzakelijke informatie zoals cursusmateriaal, lessenrooster en examenrooster niet kan raadplegen, noch zijn verdere werken en opdrachten digitaal kan inleveren.

2.4.1.5.5 Aanrekening van bijkomende kosten aan de studenten

De regeringscommissarissen kijken toe op de aanrekening van de kosten aan de studenten. De bevoegde regeringscommissaris reageerde daadkrachtig toen een bepaalde hogeschool de kosten van bewaking voor het openstellen van lokalen buiten de gangbare lesuren ten behoeve van de studenten (om te oefenen of verder te werken aan hun project) aan de studenten zelf wilde doorrekenen via de bijkomende studiekosten. Er werd gesteld dat de werkingsuitkeringen bedoeld zijn om deze soorten kosten te dekken. Deze kunnen niet op de studenten worden verhaald. Het 's avonds openstellen van de lokalen voor de studenten dient te worden beschouwd als een service vanuit de hogeschool die voortvloeit uit de onderwijsactiviteiten.

2.4.1.5.6 Aanrekenen van een kost voor het afleveren op verzoek van de student van het diploma van een Nederlandstalige opleiding in een andere taal dan het Nederlands

Het artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2014 tot vaststelling van de vorm van het hoger onderwijsdiploma en de inhoud van het bijbehorend diplomasupplement bepaalt dat: *“Met uitzondering van het diploma uitgereikt volgens artikel II.245 van de Codex Hoger Onderwijs wordt het diploma en het bijhorend diplomasupplement uitgereikt door een instelling kosteloos verstrekt in het Nederlands. Het bijbehorende diplomasupplement wordt kosteloos verstrekt in het Engels. Voor een opleiding die volledig in een andere taal dan het Nederlands of Engels wordt aangeboden, wordt het diplomasupplement ook in die taal kosteloos verstrekt.”*

Hieruit volgt dat een instelling voor een Engelstalige versie/vertaling van het diploma van een Nederlandstalige opleiding een bijdrage kan aanrekenen.

2.4.1.5.7 Afleveren van een kopie van een diploma bij verlies

Een hogeschool verkoos om een kopie af te leveren en niet een vervangend attest. De regeringscommissaris stelde volgende werkwijze voor:

Er wordt een kopie afgedrukt met vermelding van de originele afleveringsdatum.

De kopie bevat de naam en titel van de toenmalige algemeen directeur.

De huidige algemeen directeur tekent op datum van vandaag met naam en titel voor een “gewaarmerkte kopie”.

Door het gebruik van het begrip “gewaarmerkte kopie” wordt aangegeven dat het om een echte kopie gaat van het originele document met een originele stempel en handtekening.

Het is anderzijds wel het meest gebruikelijk binnen het hoger onderwijs dat er enkel een vervangend attest wordt afgeleverd, en niet een vervangende kopie van het origineel. Over de datering en ondertekening kan dan niet de minste twijfel bestaan.

2.4.1.5.8 Erasmus+

Bij de bevoegde minister van Onderwijs heeft een student zijn ongenoegen geuit over de toekenning van beurzen in het kader van het programma Erasmus+. De student beweerde dat hij 2 maanden na het tekenen van de overeenkomst met de hogeschool een mail ontvangen heeft met de mededeling dat zijn beurs voorbehouden werd aan onder meer studenten die een studietoelage ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap. Nochtans zouden Erasmusbeursstudenten van andere hogescholen wel van een beurs kunnen genieten. De student uitte zijn ongenoegen zowel tegen de hogeschool, de vzw Epos als de Vlaamse Overheid.

De verdeling van de middelen voor Erasmusbeurzen gebeurt door vzw Epos. De individuele toekenning van de beurs is in handen van de hogeschool. De student had in maart 2016 een verklaring ondertekend waarbij hij zich ertoe verbond om in het eerste semester van het academiejaar 2016-2017 te studeren aan een Europese partnerinstelling.

Tot in 2015 kon de hogeschool alle door de opleiding geselecteerde studenten voor een Erasmusstudie of stage een Erasmusbeurs toekennen. Voor academiejaar 2016-2017 was er een groter aantal aangevraagde mobiliteiten. Naderhand bleek dat Epos niet in voldoende beurzen voor de hogeschool kon voorzien. Daarom werkte de hogeschool een verdelingsmechanisme uit, dat goedgekeurd werd tijdens het directieoverleg in april 2016. Dit verdelingsmechanisme was gebaseerd op het inkomen van de student of van zijn/haar ouders.

Studenten met een inkomen boven de voorgeschreven inkomensgrens kwamen niet langer in aanmerking voor de beurs, maar bleven weliswaar erkend als Erasmusstudent, waardoor er geen inschrijvingsgeld aldaar betaald moest worden en de student van alle nodige studentenvoorzieningen gebruik kon maken in de partnerinstelling.

De ondertekende verklaring hield geen verplichting in voor de student om zijn Erasmusstudie aan te vatten. Nu zijn beurs wegviel kon de student zonder probleem afzien van zijn buitenlandse studie, maar hij deed dit uiteindelijk niet. De hogeschool bleek niet nalatig in haar communicatie naar de student. Bij de gevolgde procedure konden geen gebreken vastgesteld worden.

2.4.1.5.9 MBA

De dossiers MBA Highlights 2017 en de MBA-Highlights advanced van VOKA Limburg (advies tot stopzetting benamingen) werden behandeld.

2.4.1.6 Overheidsopdrachten

2.4.1.6.1 Algemeen

Bij het beoordelen van ingediende offertes dient onpartijdigheid en objectiviteit in acht te worden genomen. Een regeringscommissaris merkte bij een concrete casus dan ook op dat een uitspraak als “de dienst uitgaven zou ook liefst werken met X” niet spoort met bedoelde onpartijdigheid en objectiviteit. Elke vooringenomenheid, partijdigheid of gebrek aan objectiviteit, of zelfs maar de schijn ervan, leidt tot de onwettigheid van de procedure.

Wanneer er 2 open offerteaanvragen zijn waarop 3 dezelfde leveranciers hebben ingeschreven, is het mogelijk om de procedure stop te zetten en beide dossiers samen te voegen. Overgaan naar een

onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking kan daarentegen slechts worden gehanteerd in welbepaalde, strikte gevallen. “Tijdverlies” op zich beantwoordt daar niet aan.

2.4.1.6.2 Infrastructureel plan

Een met regelmaat terugkerend dossier van een bepaalde universiteit was het infrastructuureel plan. Voornamelijk het financieel plan ervan vormde een bijzonder aandachtspunt. Telkens dit punt werd geagendeerd op de raad van bestuur werd hiervan door de bevoegde regeringscommissaris een grondige analyse gemaakt, gaf hij zijn opmerkingen door aan de universiteit en rapporteerde hij hierover aan de minister.

2.4.1.6.3 Nieuwbouwproject

Gelet op het feit dat er in dit dossier een ingebrekestelling van de ontwerper was en er vele hiaten in het aanbestedingsdossier waren, rees de vraag welk gevolg hieraan werd gegeven en wie verantwoordelijk was. De bevoegde regeringscommissaris stelde voor dat de dading die tussen de aannemer en de universiteit in kwestie door de algemeen beheerder werd afgesloten, bekrachtigd zou worden door de raad van bestuur zodat deze zijn volle verantwoordelijkheid zou nemen (er is in de betreffende universiteit immers geen bevoegdheidsdelegatie hiervoor voorzien).

2.4.1.6.4 Zwembad

In het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een derde hebben twee partners participaties in het kapitaal van deze derde. Dan dient de invloed van deze beide partners gelijk te zijn als zij evenveel aandelen verwerven, aldus de bevoegde regeringscommissaris van een bepaalde universiteit. Omdat er in het concrete dossier nog andere opmerkingen waren en er geen tijd was om het punt uit te stellen naar een volgende raad van bestuur stond de regeringscommissaris toe, conform het Organiek Statuut, dat het na amendering voorwerp werd van een beslissing van de voorzitter bij hoogdringendheid en dat de beslissing naderhand bekrachtigd werd door de raad van bestuur.

2.4.1.6.5 Proefproject onderwijstechnologie

Het regeringscommissariaat adviseerde een professor taalkunde over een proefproject inzake onderwijstechnologie en hoe dit het best aangepakt moest worden, rekening houdende met de mogelijkheid om dit systeem in een later stadium over de gehele instelling uit te rollen, en hoe deze uitrol dan conform de wet overheidsopdrachten zou kunnen gebeuren, rekening houdende met de private spelers betrokken in het proefproject.

Hierbij werd toegelicht dat, in geval van de gunning van een toekomstige overheidsopdracht, gemotiveerd zal moeten worden waarom de private partners die nu in het proefproject zijn gestapt, geen voordeel genieten bij de mogelijke algemene uitrol.

Ook werd aangeraden duidelijk af te bakenen welke functionaliteiten/delen van de software specifiek voor en met de universiteit in kwestie werden ontwikkeld.

2.4.1.7 Wetenschappelijk onderzoek

2.4.1.7.1 Management school

Advies werd verleend over professoren van een universiteit die op een managementschool een

onderzoeksproject verwierven en de toerekening en financiële impact ervan aan de universiteit in kwestie, alsmede de relocatie van de management school en de financiële implicaties hiervan.

2.4.1.7.2 UNU-CRIS

Aandacht werd besteed aan de dossiers in het kader van UNU-CRIS¹⁵ aan een bepaalde universiteit.

2.4.1.7.3 Onderzoeksinstituut voor de kunsten

Bijzondere aandacht werd besteed aan de beheersovereenkomst ter zake.

2.4.1.8 Kwaliteitszorg

Risicoanalyse en risicomanagement zijn volgens het BVR single audit¹⁶ een verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur en worden onderworpen aan de evaluatie van de controleactoren die ook aanbevelingen formuleren. De auditrapporten die voortvloeien uit de risicoanalyses moeten worden ingebracht in het vertrouwelijk dossier bij het departement Financiën en Begroting. Er is dus wel degelijk een vorm van informatieverstrekking nodig naar de leden van het instellingsbestuur zonder de privacy van personen te schenden.

2.4.1.9 Universitaire Ziekenhuizen

De naleving van de beheersovereenkomst tussen een universiteit en haar universitair ziekenhuis werd onderzocht, alsmede de diverse nieuwe samenwerkingen in het (universitair) ziekenhuislandschap.

De nieuwe Algemene Regeling van een ander universitair ziekenhuis kwam mede tot stand na overleg met en kritische reflectie van de bevoegde regeringscommissaris.

---

¹⁵ United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies.

¹⁶ BVR van 9 oktober 2015 betreffende controle en single audit die van toepassing is op de universiteiten, hogescholen en een aantal andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap.

2.4.2 Het College van regeringscommissarissen

2.4.2.1 Algemeen

2.4.2.1.1 Single audit

Het College is van oordeel dat single audit veel meer omvat dan het financiële aspect.

De instellingsreview dient te worden meegenomen in de controlekalenders die in het kader van het single-auditprincipe zullen worden opgesteld.

2.4.2.1.2 Benaming hogeronderwijsentiteit

Het College maakte ernstig voorbehoud tegen een naamsverandering van een bepaalde hogeronderwijsentiteit. Het gebruik van het bijvoeglijk naamwoord “universitaire” en bovendien in combinatie met “faculteit” ligt moeilijk. De CHO bepaalt immers zeer duidelijk wie zich “universitair” mag noemen.

Minister Crevits heeft dit gevolgd en bevestigd dat het gebruik van het bijvoeglijk naamwoord “universitaire” decretaal beschermd is. Wil men toch aanspraak maken op een universitaire benaming, dan is er een decretale wijziging nodig en dient dit het best vooraf met de VLIR te worden besproken.

2.4.2.2 Financiering

2.4.2.2.1 Begrotingen – jaarrekeningen – ESR

Traditioneel hebben de regeringscommissarissen vastgesteld dat er meestal aanzienlijke verschillen zijn tussen wat de instellingen begroten en wat er finaal in hun jaarrekening staat (ze overschatten de begroting). Terzelfder tijd stelde het College vast dat de impact daarvan op ESR beperkter, maar toch aanzienlijk blijft. Overigens blijkt de consolidatie voor de Vlaamse overheid voorlopig nog altijd belangrijker dan het ESR-vorderingssaldo.

2.4.2.2.2 ESR en investeringen

Het College acht het niet wenselijk dat het aangaan van leningen aan het bijzonder toezicht zouden worden onderworpen. Dit gaat immers te zeer in tegen de autonomie van de instellingen.

2.4.2.3 Personeel

2.4.2.3.1 Taalregeling

Het College besliste dat een voorgelegd taalattest van DAAD (Deutscher Akademischer Austausch Dienst) niet aanvaard kon worden als ERK-niveau C1 Engels. Een dergelijk niveau bleek immers niet uit het attest. Bovendien kan DAAD als Duitse organisatie enkel attesten uitreiken voor de Duitse taal en niet voor Engels.

Ondanks andersluidende berichten in een studentenblad stelde het College vast dat er geen aanwijzingen zijn dat studenten geen (redelijke) mogelijkheid hebben om een Nederlandstalig equivalent van een anderstalige opleiding te volgen in het hoger onderwijs. Slappende of (tijdelijk) leeggelopen opleidingen mogen niet verward worden met spookopleidingen. De geviseerde

opleidingen zijn vaak masters in de computerwetenschappen waarin Engelstalige terminologie de bovenhand heeft. Maar er zijn dan wel werkcolleges en examens in het Nederlands.

2.4.2.4 Studentenaangelegenheden / onderwijsaangelegenheden

2.4.2.4.1 Participatie¹⁷

Het college stelde een discrepantie vast tussen de artikelen II.314 en II.369 van de CHO. Het eerste artikel stelt dat er een participatiecommissie moet zijn op het niveau van de opleiding waarin de studenten ten minste één derde van de stemmen hebben. Het tweede artikel geeft voor de samenstelling van de departementale raad aan dat de studenten hier één vierde van de stemmen hebben. Het probleem ontstaat wanneer een hogeschoolbestuur ervoor opteert om de medezeggenschap van studenten (en personeel) in één orgaan te laten samenvallen.

Dit heeft niet geresulteerd in een decretale aanpassing, wel in de vaststelling dat als de studenten zelf vragen om één derde vertegenwoordiging te hebben, dit kan.

2.4.2.4.2 Bachelorproef / taalregeling

M.b.t. de verdediging van een bachelorproef in een Nederlandstalige bacheloropleiding heeft het College het volgende standpunt ingenomen: dit kan op basis van artikel II.261, § 1 en § 2 van de CHO in het Engels op voorwaarde dat de meerwaarde gemotiveerd wordt en de waarborgen inzake kwaliteit en democratisering vervuld zijn. Nederlands blijft wel de regel, Engels een (mogelijke) uitzondering.

2.4.2.4.3 Afstudeerrichting versus keuzetraject¹⁸

Een hogeronderwijsinstelling kan geen afstudeerrichting inrichten als dit niet in het BVR of de lijst heeft gestaan en niet vermeld wordt op het accreditatiebesluit van de NVAO. Een keuzetraject is wel altijd mogelijk, maar dit mag dan niet verkocht worden als afstudeerrichting (website, diploma's). In een concrete casus besliste de hogeschool in kwestie nieuwe diploma's aan te maken voor één academiejaar (2014-2015) waarin de fout is gemaakt. Er werd aanbevolen er de hogeschool op te wijzen dat de aangepaste tekstversie op de website nog steeds verwarrend en misleidend was en het best nog duidelijker en vooral eenduidig gemaakt zou worden. Het College bleek verder van mening dat de hogeschool het probleem het best zelf oploste. Er waren overigens geen formele klachten van andere instellingen bekend.

2.4.2.5 Overheidsopdrachten

2.4.2.5.1 Industriële contractinkomsten – berekening IOF-middelen

Naar aanleiding van een vraag dienaangaande van iMinds heeft het College twee standpunten ingenomen:

- De Vrt is geen handelsvennootschap.
- Er dient in de omzetcijfers een onderscheid te worden gemaakt tussen het deel dat door overheidsorganen (vb. IWT) gefund wordt en het deel dat bedrijven bijpassen. Enkel bedrijfsfunding mag worden meegenomen.

---

¹⁷ Zie ook punt 3.1.6.

¹⁸ Zie ook punt 2.5.1.4.1.

2.5 BIJZONDERE OPDRACHTEN, BIJZONDERE CONTROLETAKEN EN THEMATISCHE ONDERZOEKEN

2.5.1 De regeringscommissarissen

Artikel IV.99, § 1 en artikel IV.110, § 1 van de CHO bepalen respectievelijk m.b.t. de universiteiten en de hogescholen dat aan de commissaris van de Vlaamse Regering binnen zijn decretaal omliggende opdrachten bijkomende controletaken kunnen worden toegewezen door de Vlaamse Regering. Daarnaast voeren de regeringscommissarissen ook in uitvoering van cao's of op eigen initiatief controles en onderzoeken uit.

2.5.1.1 Algemeen

2.5.1.1.1 Single audit

Op 9 oktober 2015 werd het BVR 'single audit' door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Dit besluit bevat heel wat (nieuwe) taken voor de regeringscommissarissen.

Zo stelt artikel 6 van dit besluit dat de regeringscommissaris bij de respectieve instellingen het initiatief dient te nemen tot een samenkomst van de controleactoren, minstens één keer per jaar, met de bedoeling de controlewerkzaamheden op elkaar af te stemmen, met behoud van de autonomie en verantwoordelijkheden van de actoren in het controleproces.

In 2016 werd hieraan door alle regeringscommissarissen bij de universiteiten en de hogescholen uitvoering gegeven. Bedoelde samenkomsten onder hun voorzitterschap vonden meestal plaats naar aanleiding van de voorstelling van de jaarrekening (m.b.t. 2015) en van de begroting (m.b.t. 2017), concreet in maart en in oktober 2016. Sommige regeringscommissarissen voegden daar nog een extra bijeenkomst aan toe rond een specifiek thema. Een regeringscommissaris verleende zijn universiteit ook een advies over een vernieuwd concept van risicoanalyse en risicomanagement en een advies over het auditplan 2016-2018. Specifiek voor wat de afstemming van de controlewerkzaamheden betreft, werden er controlekalenders opgesteld. Inhoudelijke overlappingsen werden er vrijwel niet vastgesteld, tenzij waar dit decretaal voorzien is¹⁹, en overlappingsen in controleperiode werden zoveel mogelijk vermeden. Bij de controlekalenders wordt groot belang gehecht aan de volgtijdelijkheid van de controles. Over deze bijeenkomsten wordt door iedere regeringscommissaris schriftelijk gerapporteerd bij de minister van Onderwijs. Verder zijn er (nu en in de toekomst) vormingssessies voorzien omtrent risicoanalyse en risicomanagement.

Specifiek voor de hogescholen hielden de regeringscommissarissen in de loop van april-mei 2016 een eerste overlegronde met alle controleactoren en de hogescholen. Naar aanleiding van deze afstemmingsvergaderingen werd tevens een eerste controleagenda per hogeschool opgesteld. Een samenvattend rapport over deze eerste overlegronde werd aan de minister bevoegd voor onderwijs bezorgd.

---

¹⁹ Bv. bij de universiteiten waar er een zeker parallelisme in de opdracht van de regeringscommissaris en de afgevaardigde van Financiën m.b.t. begrotingsadviezen en adviezen bij de jaarrekening.

In de loop van oktober-november 2016 werd er een tweede overlegronde gehouden met alle controleactoren en hogescholen. Elke hogeschool maakte van de gelegenheid gebruik om de door hen opgemaakte begroting 2017-2021 toe te lichten. Daarna werd de controlekalender 2017 afgestemd tussen alle controleactoren en de hogeschool. Ten slotte gaf de regeringscommissaris op dit overlegmoment een uitgebreide toelichting over risicobeheer en risicoanalyse. Het risicobeheer wordt immers steeds belangrijker voor de hogeronderwijsinstelling met het oog op het geven van structuur aan de bescherming van hun continuïteit en de realisatie van hun doelstellingen.

De regeringscommissaris ging dieper in op de uitbouw van het risicomangement vanuit de “3 lines of defense”:

1° het management zelf binnen het eigen domein (bv. financieel directeur voor financiële risico's).

2° risk manager die management dagdagelijks bijstaat in een adviserende rol.

3° interne audit: evaluatie van de bestaande procedures binnen de organisatie.

2.5.1.1.2 Reglementering instelling

Er werd een studie ondernomen omtrent het beginsel ‘patere legem quam opse fecisti’, meer bepaald over de waarde en de draagwijdte van de eigen reglementering van een bepaalde universiteit.

2.5.1.2 Bestuurs- en organisatorische aangelegenheden

2.5.1.2.1 Integratie UZGent-UGent

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord werd via een task force waarin de regeringscommissaris zitting had een consensus bereikt over de integratie van een universitair ziekenhuis in een universiteit met ingang van 1 januari 2018. De regeringscommissaris heeft delegaties van beide entiteiten uitgenodigd in een stuurgroep die op zijn beurt verschillende thematische werkgroepen aan het werk heeft gesteld om de integratie grondig voor te bereiden en vlot te laten verlopen.

2.5.1.3 Personeel

2.5.1.3.1 Taalregeling

In 2016 werd er een nieuwe update gemaakt betreffende de taalattesten vereist voor de ZAP-leden, titularis van een lesopdracht, van een bepaalde universiteit. Uit dit onderzoek bleek dat de universiteit veel inspanningen geleverd heeft om zoveel mogelijk dossiers in orde te krijgen, en de voortdurende aanmaningen zowel vanuit het centrale orgaan als vanuit de decanaten resultaten hebben afgeworpen. Vooral de interne flankerende beleidsmaatregelen om ZAP-leden te begeleiden, blijken zeer effectief te zijn geweest.

2.5.1.3.2 Cumulatiedossiers

Het regeringscommissariaat doet jaarlijks grondig nazicht van de afwijkingen die verleend worden door de hogescholen in het kader van de aanvraag tot uitoefening van nevenactiviteiten. De hogescholen ontvangen in voorkomend geval hiervan telkens een nota met de vastgestelde afwijkingen of opmerkingen.

2.5.1.4 Studentenaangelegenheden / Onderwijsaangelegenheden

2.5.1.4.1 Onderzoek naar inrichting en diplomering in “KMO management” in een hogeschool²⁰

De regeringscommissaris voerde een onderzoek in een hogeschool naar de organisatie en diplomering in ‘KMO management’, een keuzetraject binnen de professionele bacheloropleiding Bedrijfsmanagement. De hogeschool heeft geen onderwijsbevoegdheid om KMO Management als *afstudeerrichting* te organiseren.

Concreet ontvingen 43 studenten (afgestudeerd in het academiejaar 2014-2015) in september 2015 een diploma waarop verkeerdelijk KMO management als afstudeerrichting stond vermeld²¹. De hogeschool vermeldde ook KMO management als afstudeerrichting in het HOR sinds academiejaar 2010-2011. Ten slotte werd ook in de opleidingsbrochure bedrijfsmanagement van deze hogeschool voor academiejaar 2016-2017 en op de website KMO management foutief als afstudeerrichting voorgesteld.

De kwestie werd besproken op het College van regeringscommissarissen. De commissaris voerde vervolgens een controle ter plaatse²² uit waarbij ze sprak met de administratief verantwoordelijken en met de inhoudelijk verantwoordelijken binnen de hogeschool. Ter plaatse werden ook steekproeven uitgevoerd in het administratief systeem (SAP) zowel voor het heden als het verleden en werd bekeken hoe het bewuste traject geregistreerd was/is.

De kwestie werd ten slotte ook besproken op de raad van bestuur²³, in aanwezigheid van de regeringscommissaris.

In overeenstemming met de bespreking van het dossier in het College van regeringscommissarissen (dat principieel akkoord ging met het principe van de herroeping van de foutieve diploma’s) heeft de bevoegde regeringscommissaris per mail van 12 mei 2016 aan de algemeen directeur van de hogeschool een aantal concreet te ondernemen maatregelen opgelegd, waarvan de opvolging nadien werd geëvalueerd door de regeringscommissaris.

Op 1 juni 2016 bezorgde de regeringscommissaris een onderzoeksverslag aan minister Crevits. Over deze zaak werd ook een vraag om uitleg gesteld in het Vlaams Parlement²⁴. Hierna worden de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksverslag herhaald:

“De 43 alumni die in september 2015 een foutief diploma (en bijhorend diplomasupplement) hebben ontvangen, werden door [de hogeschool] gecontacteerd voor omruiling van hun diploma. Zij zullen bij afgifte ervan een nieuw, vervangend diploma (+supplementen) krijgen met louter de vermelding van de generieke Bachelor in het bedrijfsmanagement. Op datum van het verslag zijn nog geen diploma’s (+supplementen) ingeleverd. Dit wordt nauw opgevolgd door de regeringscommissaris. (Update: Alle

---

²⁰ Zie ook punt 2.4.2.4.3.

²¹ In feite betrof het 44 studenten, maar is één student nooit het diploma komen ophalen op de hogeschool.

²² op 25 mei 2016.

²³ van 30 mei 2016.

²⁴ De behandeling van de vraag om uitleg hieromtrent in het Vlaams Parlement had plaats op 9 juni:

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1062589/verslag/1066880>.

43 diploma's werden ingeleverd op het commissariaat en navolgend door de regeringscommissaris vernietigd). Voor wat betreft het lopend academiejaar 2015-2016 zijn de huidige studenten KMO management ingelicht. Deze communicatie werd ook aan de regeringscommissaris bezorgd.

Klaarblijkelijk heeft de interne controle in de hogeschool m.b.t. het proces 'afleveren van diploma's', gefaald. De regeringscommissaris verwacht een voorstel van remediëring. De hogeschool heeft intussen het eigen auditcomité op de hoogte gebracht van de problematiek en is gestart met het opstellen van sluitende procedures. In het volgende academiejaar 2016-2017 zullen deze nieuwe procedures getest worden door de auditor. De regeringscommissaris volgt dit op.

Voor de toekomst zal deze hogeschool er nauwlettend op toezien dat KMO management in alle communicatie als keuzetraject voorgesteld en aangeboden wordt:

- De programmabrochures van de professionele bachelor bedrijfsmanagement van het academiejaar 2016-2017 worden ingezameld en vernietigd en er wordt een herdruk voorzien. Online is de brochure voor academiejaar 2016-2017 reeds aangepast.
- Ook wat betreft de website heeft de hogeschool al deels maatregelen genomen. Naast de visuele differentiatie, heeft de regeringscommissaris geadviseerd om ook inhoudelijk het verschil te duiden tussen 'afstudeerrichting' en 'keuzetraject'. Ten derde is het ook weinig transparant dat een keuzetraject dezelfde benaming draagt als een andere officiële afstudeerrichting.
- Wat het HOR betreft, werden de fouten voor 2016-2017 rechtgezet door de hogeschool. Voor het verleden kan de instelling zelf geen aanpassing meer doen. De hogeschool heeft zich wel bevraagd bij de verantwoordelijken van de website van het HOR hoe dit kan worden opgelost – vooralsnog zonder reactie. De hogeschool volgt dit nu nauwgezet op.

Uit een reconstructie van de feitelijke voorgaanden aan de hand van door de hogeschool voorgelegde stukken (conversaties via e-mails, verslagen van opleidingsraden, vroegere programmabrochures, e.d.m.) uit het verleden, alsook na het uitvoerig gesprek ter plaatse met 4 inhoudelijke en administratieve medewerkers, en de uitgevoerde steekproeven op 25 mei in SAP, blijkt dat drie oorzaken kunnen gevonden worden die geleid hebben tot het afleveren van de foutieve diploma's in AJ 2014-2015:

- De administratieve registratie in SAP biedt niet de mogelijkheid om binnen een opleiding zowel afstudeerrichtingen als opties (keuzetrajecten) op eenzelfde hiërarchisch niveau in te voeren. Keuzetrajecten kunnen enkel als differentiatie binnen een afstudeerrichting worden geregistreerd. Hier wordt aan gewerkt (...). In de tussentijd wordt er een manuele manipulatie gedaan om te voorkomen dat een keuzetraject onder de noemer afstudeerrichting op het diploma verschijnt.
- Het recente samenwerkingsverband [met een andere hogeschool] heeft voor een herschikking van diensten en (nieuw) personeel gezorgd dat het juridische verschil tussen keuzetraject en afstudeerrichting niet kende.
- Het falen van de interne controle met betrekking tot de procedure voor afleveren diploma's.

Er werden geen aanwijzingen gevonden van kwaad opzet of een doelbewuste overschrijding van de onderwijsbevoegdheid door de hogeschool. De aflevering van de foute diploma's heeft zich enkel in het academiejaar 2014-2015 voorgedaan en is te bestempelen als een administratieve vergissing."

2.5.1.4.2 Controle communicatie websites

Op vraag van de minister van Onderwijs werd door de regeringscommissarissen het aanbod van de

opleidingen en de afstudeerrichtingen grondig nagekeken, de communicatie hierover door de instellingen en de manier waarop zij hun onderwijsaanbod via websites, brochures e.d. in de markt zetten²⁵.

Methodiek

Eerst werd de lijst van de bachelor- en masteropleidingen die per hogeschool respectievelijk universiteit worden aangeboden, zoals vastgelegd bij BVR²⁶, vergeleken met de lijst die getrokken kan worden per hogeschool respectievelijk universiteit in het Hoger Onderwijsregister (HOR). Daarna werd de informatie op de website van elke instelling hiermee vergeleken. Bijzondere aandacht werd besteed aan de afstudeerrichtingen binnen elke opleiding (aantal, benaming, kwalificatie).

2.5.1.4.3 Studentenparticipatie

Aanleiding nieuwe bevraging

Ten gevolge van de inwerkingtreding van het decreet betreffende het Onderwijs ODXXIII van 19 juli 2013, zijn met ingang van het academiejaar 2014-2015 een aantal decreetartikelen met betrekking tot de studentenparticipatie en het statuut van de studentenvertegenwoordiger (en meer in het bijzonder art. II.314 en CHO art. II.334), gewijzigd.

De decreetgever had het volgende voor ogen:

1. De studenten betrekken aan de basis van het beslissingsproces, op het niveau dat het dichtst bij hen staat, met name het niveau van de opleidingen, door participatie in de advies- en inspraakorganen op opleidingsniveau. De studenten moeten binnen dit orgaan minstens een derde van de stemmen hebben. Deze vorm van participatie kwam vroeger niet aan bod in het decreet.
2. Er moet een statuut opgemaakt worden dat de faciliteiten voor studentenvertegenwoordigers bepaalt.
3. Het instellingsbestuur moet een lijst van mandaten vastleggen waarvoor dit statuut van toepassing is.
4. Zowel bij de opmaak van het statuut (punt 2) als de lijst met mandaten (punt 3), dient niet enkel rekening gehouden te worden met de interne vertegenwoordiging in de studentenraad en in de advies- en inspraakorganen binnen de eigen hogeschool, maar ook met vertegenwoordiging in externe raden en organen die zich buiten de instellingen situeren, zoals bij studentenraden van de associaties of bij VVS.
5. De instellingen moeten er op toezien dat het reglement wordt gerespecteerd. Bij problemen over de toekenning van de faciliteiten moeten de studenten terecht kunnen bij een ombudsdienst, ingericht door de instelling. Deze ombudsdienst dient ook tussen te komen indien een orgaan het participatiedecreet niet respecteert en beslissingen neemt zonder de rechten van de studenten in rekening te brengen.

---

²⁵ De opdracht was gericht aan het College van regeringscommissarissen. Zie daarvoor punt 2.5.2.4.1.

²⁶ van 4 september 2015 -voor wat betreft academiejaar 2015-2016- en van 4 mei 2016 -voor wat betreft academiejaar 2016-2017.

Met de start van het academiejaar 2015-2016 wilde een regeringscommissaris bij de hogescholen nagaan of de hogescholen intussen voldeden aan de gewijzigde decreetsartikelen in het bijzonder, en aan de overige bepalingen in de CHO omtrent studentenparticipatie in het algemeen.

Werkwijze

De regeringscommissaris heeft eerst getracht om de nodige informatie zo veel mogelijk zelf te verzamelen (d.m.v. desk onderzoek). Daarna werden de instellingen verder bevraagd omtrent nog ontbrekende informatie en omtrent punten waarop de hogeschool nog niet voldoet. De antwoorden van de hogescholen werden verwerkt. Er werd een samenvattend Excel- sjabloon opgesteld met de stand van zaken in 5 hogescholen. Gedurende het jaar werden de nog in orde te brengen punten of te actualiseren punten, verder opgevolgd.

2.5.1.5 Overheidsopdrachten

Het regeringscommissariaat bij een universiteit viseert per definitie alle overheidsopdrachten boven de 50.000 euro. In 2016 werd een steekproef gedaan naar de overheidsopdrachten van het jaar 2015 onder de 50.000 euro.

In eerste instantie werd een lijst opgevraagd van alle overheidsopdrachten onder de 50.000 euro. Het regeringscommissariaat ontving 2 lijsten: één met de opdrachten van de dienst aankoop (leveringen en diensten) met 135 dossiers, en één met de opdrachten van de technische diensten (voornamelijk werken) met 149 dossiers.

Uit elk van deze lijsten werden 28 dossiers gekozen. Hierbij werd gelet op een goede spreiding van de gecontroleerde dossiers over het jaar heen en een voldoende spreiding van de inhoud van de opdrachten (leveringen, consultancy, leasing, ...).

In deze steekproef werden geen fundamentele fouten vastgesteld.

Wel werden volgende opmerkingen gemaakt:

1. Bij een overheidsopdracht bevatte de offerte van de kandidaat aan wie de opdracht gegund werd, een niet toegelaten prijsclausule, waardoor de prijs van de offerte niet forfaitair was. Dit had normaal gezien moeten leiden tot de uitsluiting van de offerte. Aangezien het hier ging om een onderhandelingsprocedure had dit echter nog gecorrigeerd kunnen worden, wat niet gebeurd is. Uiteindelijk werd bij de uitvoering van de overheidsopdracht deze clausule niet toegepast.
2. Bij een andere werd vastgesteld dat alhoewel in eerste instantie slechts 2 van de 3 aangeschreven kandidaten reageerden met een offerte, ook van de derde kandidaat een Best and Final Offer (BAFO) werd ontvangen.

Bij navraag bleek dat de derde kandidaat opnieuw werd aangeschreven omdat de oorspronkelijke opdracht aangepast werd en men de eerlijke concurrentie wou respecteren. Deze motivering werd echter niet in het PV van onderzoek opgenomen, wat het best wel was gebeurd.

Indien de verandering aan de opdracht zo essentieel was dat men alle kandidaten opnieuw moest aanschrijven om de eerlijke concurrentie te garanderen, dan had men in principe een nieuwe procedure moeten opstarten.

Aangezien het hier echter ging om een onderhandelingsprocedure, met soepeler procedureregels, was het pragmatischer geweest om de derde kandidaat opnieuw aan te schrijven en toe te laten een BAFO in te dienen.

Mocht dit zich voorgedaan hebben bij een aanbesteding of offerteaanvraag, dan zou een nieuwe procedure moeten zijn opgestart.

2.5.2 Het College van regeringscommissarissen

Artikel IV.122, laatste lid van de CHO bepaalt dat de Vlaamse Regering het College kan belasten met bijzondere opdrachten. Daarnaast voert het College ook in uitvoering van cao's of op eigen initiatief controles en onderzoeken uit.

2.5.2.1 Algemeen

2.5.2.1.1 Single audit

De implementatie van het op 9 oktober 2015 goedgekeurde BVR 'single audit' resulteerde ook in acties op het niveau van het College. Zo vonden er begin 2016 twee belangrijke infosessies plaats ten behoeve van de instellingen. De regeringscommissarissen bij de hogescholen hebben een toelichting gegeven aan de werkgroep Financiering binnen de VLHORA. De voorzitter van het College van zijn kant heeft een toelichting gegeven aan een aantal financieel verantwoordelijken binnen de universiteiten. In het laatste geval was dit gekaderd in een sessie van de kabinetschef van minister Crevits rond de ESR-problematiek.

Daarnaast vond er op 26 oktober 2016 een overleg plaats tussen de projectleider van Financiën en Begroting, de voorzitter en de secretaris van het College. Op de agenda stond vooreerst de mogelijke inbreng van de regeringscommissarissen in de afsprakennota's die door de verschillende controleactoren worden afgesloten. Het College had immers vastgesteld dat de afsprakennota's zoals ze op dat ogenblik bestonden strijdig waren met het nieuwe BVR, geen grond hadden en derhalve niet konden worden toegepast in het hoger onderwijs. Het had daarover ook een schrijven gestuurd naar de ministers Crevits en Tommelein. De minister van Onderwijs bevestigde overigens bij brief dat de commissarissen bij toekomstige versies van de afsprakennota('s) betrokken zouden worden. Een ander agendapunt betrof de inbreng van de regeringscommissarissen in het zogeheten 'permanente dossier'. Op de daaropvolgende Collegevergadering werden er een aantal punten, aanvullingen en verfijningen in deze zin opgesteld en vervolgens aan Financiën en Begroting bezorgd. Deze punten zouden het daaropvolgende jaar worden meegenomen door de stuurgroep 'single audit'.

Hetzelfde BVR voorziet ook een rol voor de controleactoren op het vlak van risicoanalyse. Het instellingsbestuur is wel zelf verantwoordelijk voor de risicoanalyse en het risicomanagement op het niveau van de instelling. Maar de controleactoren evalueren in overleg met het Rekenhof en volgens het principe van de single audit het door de instelling gevoerde risicomanagement. Ze volgen in overleg met het Rekenhof de risicoanalyse van de instelling op en formuleren in voorkomend geval opmerkingen ter aanvulling van de risicoanalyse.²⁷ In uitvoering hiervan begon een regeringscommissaris in samenwerking met collega's en op basis van diverse bronnen (BVR, documenten vormingsdag BDO, good practices uit hogeronderwijsinstellingen,...) aan een ontwerp van documentenbundel (risicobeheer, risicoanalyse, risico-universum) dat in de loop van het

---

²⁷ Artikel 4, 1ste en 2de lid van het BVR.

daaropvolgende jaar 2017 verder verfijnd zou worden.

2.5.2.1.2 Taalregeling

Tot en met 15 februari 2015 werd de toepassing van de taalregeling (onderwijstaal en bestuurstaal) in opdracht van de minister van Onderwijs cijfermatig en gedetailleerd opgevolgd. Sindsdien gebeurt de opvolging (nog enkel) op basis van concrete personeelsdossiers. Het College is van oordeel dat deze werkwijze voor de onderwijstaal perfect werkt.

Voor de bestuurstaal (B2 Nederlands) was er evenwel een nieuwe deadline bij het begin van het academiejaar 2016-2017 (eerste maal voor wie 3 jaar geleden is aangesteld, sinds 2013-2014).

Daarom heeft het College na afstemming met het kabinet beslist om de nieuwe situatie inzake bestuurstaal in kaart brengen. Voor de volledigheid is dit ook gebeurd voor de onderwijstaal.

De ad-hocwerkgroep werd gereactiveerd. Via een bevraging bij de instellingen op basis van een (geactualiseerd) sjabloon werd een cijfermatig overzicht gerealiseerd en eind december 2016 aan de minister bezorgd. Het aantal dossiers “niet in orde” bleek beperkt te zijn.

2.5.2.2 Financiering

2.5.2.2.1 Investeringsplannen

Het College van regeringscommissarissen heeft begin 2016 een inventaris van de voorziene investeringen van de hogeronderwijsinstellingen gemaakt en dit voor de periode 2016-2020. De resulterende tabel werd via de documentenbundel van de eerste collegevergadering van het jaar aan alle belanghebbenden bezorgd.

2.5.2.2.2 BTW-tarief scholenbouw

De hogeronderwijsinstellingen kunnen hiervoor uit voorzichtigheid een voorziening aanleggen, maar dit kan zeker niet worden verplicht, aldus het College van regeringscommissarissen.

2.5.2.3 Personeel

2.5.2.3.1 Tewerkgestelde doctoraathouders en trajectbegeleiders

Op vraag van het Vlaams Parlement en in uitvoering van een opdracht van minister Crevits hebben de regeringscommissarissen dit gegeven in kaart gebracht. Dit gebeurde aan de hand van een bevraging bij de instellingen en op basis van een sjabloon dat wat de hogescholen betreft werd opgemaakt door de regeringscommissarissen.

2.5.2.4 Studentenaangelegenheden / onderwijsaangelegenheden

2.5.2.4.1 Communicatiekanalen opleidingsaanbod

Het College besliste medio 2016 het opleidingsaanbod van de hogeronderwijsinstellingen en de wijze waarop ze dit in de markt zetten in kaart te brengen. Zowel de regeringscommissarissen bij de hogescholen als bij de universiteiten deden hiertoe een gerichte reeks steekproeven en legden hun bevindingen neer in een uitvoerig rapport (syntheseverslag en deelverslag per commissaris) dat in november 2016 aan de minister werd bezorgd. Er werden geen grote anomalieën (= inbreuken tegen de CHO) vastgesteld. De meeste opmerkingen hadden betrekking op precieze benamingen, taalaspecten en het niet altijd sporen van gegevens in het HOR met info op de website van de

instellingen.²⁸

2.5.2.4.2 Forfaitaire en extra studiekosten

In de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement werd op 12 november 2015 een vraag om uitleg besproken over de factuur voor forfaitaire en extra studiekosten. Aanleiding was de praktijk bij een hogeschool om studenten een forfait van 80 euro aan te rekenen.

Bij brief van 18 januari 2016 heeft minister Crevits de regeringscommissarissen de opdracht gegeven een onderzoek te doen naar de forfaitaire en extra studiekosten in het gehele hoger onderwijs. Concreet gaf zij daarbij 4 vragen mee die dienden te worden beantwoord:

1. Welke methodes hanteren universiteiten en hogescholen om studiekosten die buiten het studiegeld vallen aan te rekenen aan studenten?
2. Houden de instellingen daarbij voldoende rekening met de regelgeving ter zake?
3. Hoe wordt gegarandeerd dat studenten te allen tijde duidelijk geïnformeerd zijn over het kostenplaatje van hun studies?
4. Welke inspanningen doen instellingen om binnen hun sociaal beleid studenten met financiële moeilijkheden te helpen om deze kosten te dragen?

Het College besliste om een daarop geënte elektronische bevraging te doen en een werkgroep van medewerkers te installeren onder voorzitterschap van de voorzitter van het College om dit voor te bereiden. De werkzaamheden resulteerden in een lijvig rapport voor de minister (bevattende een algemene synthese en een deelrapport per commissaris). Twee leden van de werkgroep hebben het rapport ook kort toegelicht op een werkgroep van de VLOR die naar aanleiding van het rapport van de regeringscommissarissen van de minister de opdracht kreeg een advies te formuleren. Het syntheserapport van de regeringscommissarissen is terug te vinden op de website van het College. Overigens pleiten zowel het College als de VLOR voor grote transparantie en detaillering van de extra studiekosten.

2.5.2.5 Wetenschappelijk onderzoek

2.5.2.5.1 IOF

Zoals ieder jaar werden de subsidiëringsvoorwaarden gedetailleerd geverifieerd. Er werd bij één instelling een afwijking vastgesteld. De voorzitter van het College besliste dat de geauditeerde cijfers golden als de correcte en dus was er een aanpassing nodig.

In het kader van een betere communicatie tussen de verschillende actoren en het opnieuw uittekenen van het globale proces inclusief een snellere timing werden er in 2016 heel wat nuttige afspraken gemaakt.

---

²⁸ In 2017 zou er op vraag van de minister nog een klein opvolgingsonderzoek volgen. Daaruit bleek dat aan de meeste opmerkingen van de regeringscommissarissen door de instellingen geremedieerd was.

3 MEEWERKEN AAN DE REALISATIE EN UITVOERING VAN HET BELEID

3.1 ADVIEZEN

Het is zeer gebruikelijk dat aan de regeringscommissarissen wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan een nieuw decreet (of BVR). Soms gebeurt dit door concrete tekstbijdragen, meestal gaat het evenwel om een kritische reflectie (opmerkingen, aanvullingen, alternatieve formuleringen) over ontwerpteksten of om bevragingen aan het hogeronderwijsveld ter ondersteuning daarvan. In andere gevallen doet het College op eigen initiatief voorstellen tot verbetering van de regelgeving.

Het gebeurt ook dat de regeringscommissarissen mee nadenken over bepaalde applicaties of systemen.

Hierna volgt de belangrijkste input m.b.t. het jaar 2016.

3.1.1 Onderwijsdecreet XXVII²⁹

De regeringscommissarissen hebben naar analogie van de goedkeuringsprocedure bij de begrotingen ook gepleit voor een vereenvoudiging van de procedure m.b.t. de goedkeuring van de jaarrekeningen. Eén en ander resulteerde in het volgende decreetartikel:

'Art. VI.29. In artikel IV.83 van dezelfde codex (sic: Codex Hoger Onderwijs), gewijzigd bij decreet van 8 juli 2016 worden aan paragraaf 4 een nieuw tweede en derde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"Voor de universiteiten wordt de goedkeuring, vermeld in het eerste lid, beschouwd als verworven als de bevoegde regeringscommissaris en de afgevaardigde van financiën in hun analyse van de jaarrekening, rekening houdend met alle relevante informatie, een gunstig advies uitbrengen.

Voor de hogescholen wordt de goedkeuring, vermeld in het eerste lid, beschouwd als verworven als de bevoegde regeringscommissaris in zijn analyse van de jaarrekening, rekening houdend met alle relevante informatie, een gunstig advies uitbrengt."

3.1.2 Jaarrekening

Advies werd verleend over het nieuwe artikel IV.83, § 1 van de CHO waarbij het instellingsbestuur elk jaar bij de Vlaamse Regering een jaarrekening indient waarin het rekenschap aflegt over het financiële beheer van de instelling van het voorgaande begrotingsjaar. Wat de universiteiten betreft, bezorgen de regeringscommissarissen en de afgevaardigde van Financiën hun analyse en advies vóór

²⁹ Decreet betreffende het Onderwijs XXVII, in 2016 nog in ontwerpvorm. Het decreet zou op 7 juni 2017 goedgekeurd worden in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement (B.S. 18-8-2017).

1 juni aan het universiteitsbestuur en aan de Vlaamse Regering.

3.1.3 Toezichtmodel

Advies werd verleend over een nieuw toezichtmodel: 'Modern Toezicht op het Hoger Onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap'.

3.1.4 Nieuw weddensysteem ministerie van Onderwijs en Vorming

Vanuit het regeringscommissariaat werd er intensief en constructief meegewerkt aan oplossingen voor de implementatie van het nieuwe betaalsysteem voor de lonen van de personeelsleden van het onderwijs in functie van de boekhoudkundige verwerking van alle looncomponenten door de hogescholen. Er waren diverse bijstellingen nodig aan het systeem dat in hoofdzaak bedoeld is voor het leerplichtonderwijs met het derde betaler principe.

3.1.5 Financiële draagkracht van een hogeschool met het oog op bouwplannen

Op vraag van het kabinet van de minister bevoegd voor onderwijs heeft de bevoegde regeringscommissaris diverse scenario's uitgewerkt voor de financiering van de nieuwbouwplannen van een bepaalde hogeschool.

3.1.6 Participatiecommissies op niveau van de opleiding³⁰

Een hogeschoolbestuur is niet verplicht om een adviescommissie in te richten op het niveau van de opleiding indien de studentenraad dit niet wenst. Deze vorm van participatie kan worden ingevuld binnen de reeds bestaande departementale raden indien de studenten dit verkiezen. Het is wel noodzakelijk dat de studentenraad formeel de beslissing neemt dat de studenten de uitvoering van artikel II.314, §2 van de CHO niet wensen en dit ook uitdrukkelijk in het participatiereglement opnemen. Dit gewijzigde participatiereglement dient door het bevoegde bestuursorgaan te worden bekrachtigd.

Op dat moment ontstaat er echter een probleem wat het aantal vertegenwoordigers vanuit de studenten betreft. Dit werd in 2016 vastgesteld en doorgegeven aan de Afdeling Hoger Onderwijs. Uit het samenlezen van de artikelen II.369 en II.314 van de CHO (resp. samenstelling van de departementale raad als verplicht medezeggenschapsorgaan op beslissingsniveau departement of gelijkwaardig beslissingsniveau en verplichte participatiecommissie voor studenten op het niveau van de opleiding) bleek er een discrepantie in de vertegenwoordiging vanuit de studenten. In de departementale raad (of zijn gelijke) hebben de studenten een aandeel van één vierde van de stemmen. Voor de opleidingscommissies bedraagt dit aandeel één derde van de stemmen. Dit zou betekenen dat de huidige opleidingsadviesraad niet volledig beantwoordt aan de samenstelling zoals voorgeschreven in artikel II.314 wat betreft het aandeel van de studenten wanneer dit orgaan ook als

---

³⁰ Zie ook punt 2.4.2.4.1.

participatieorgaan in uitvoering van voormeld artikel II.314 zou functioneren.

3.1.7 Verstrekken van informatie (op vraag van AHOVOKS) (recurrent)

- Opvolging celkrediet via de opvolging van de statutaire jaarloonkosten betaald via AHOVOKS – deze opvolging maakte het mogelijk om voor één hogeschool tijdig een aanpassing van het celkrediet voor het derde kwartaal 2016 te signaleren om de indexaanpassing op 1 juli 2016 op te vangen.
- Opvolging kwartaalrapportering loonkosten in uitvoering van cao VI
- Advies per kwartaal tot vrijgeven werkingstoelage en sociale toelagen
- Doorgeven bedrag celkrediet per hogeschool voor komende begrotingsjaar
- Adviezen jaarrekening 2015 hogescholen. Om een degelijke controle op de VTE's van de gerealiseerde tewerkstelling betaald via AHOVOKS mogelijk te maken, ontwikkelde het regeringscommissariaat in 2016 een programma waarbij maandelijks de opvolging van het aantal tewerkgestelde VTE's gegenereerd wordt uit het betaalsysteem. Onrechtstreeks draagt dit controleprogramma ook bij tot een nog betere opvolging van het celkrediet.
- Nazicht lijsten met onderzoeksassistenten en doctoraten: de lijsten met onderzoeksassistenten en doctoraten die door de hogescholen opgemaakt worden met het oog op de gedeeltelijke recuperatie van de bedrijfsvoorheffing werden nagekeken. De volgende elementen werden hierbij gecontroleerd: de conformiteit van de onderzoeksopdracht met de taakbelasting en met de toewijzing van het project aan de onderzoeker in kwestie. Inhoudelijk werd nagegaan of de onderzoeksvraag zich binnen de standaarddefinitie situeert. Na controle werden de geïdentificeerde lijsten aan de cel personeel hoger onderwijs overgemaakt die instaat voor de verdere opvolging van het weddendossier.
- Doorgeven meerkost ingevolge de invoering van het algemeen bediendestatuut aan de publiekrechtelijke hogescholen: de rapportering aan AHOVOKS gebeurde door de regeringscommissaris in uitvoering van de afgesloten cao's. In de cao II hoger onderwijs van 12 december 2006 is er een engagement opgenomen dat de hogeronderwijsinstellingen vanaf 1 januari 2008 geen contracten met een arbeidersstatuut meer zouden afsluiten. De overheid zou voor de meerkost als gevolg van het gewaarborgd maandloon in een financiële compensatie voorzien. In cao III van 10 december 2010 werd het engagement uit cao II bevestigd. Het financiële kader van de toekenning van de voordelen van het bediendestatuut werd vastgelegd en er zou worden nagegaan welke financiële vergoeding ter compensatie aan de hogescholen er binnen de budgettaire ruimte mogelijk is. Jaarlijks bezorgt de regeringscommissaris de cijfergegevens per publiekrechtelijke hogeschool aan AHOVOKS dat op basis hiervan de betreffende subsidie berekent. Tot op heden hebben enkel de publiekrechtelijke hogescholen uitvoering gegeven aan dit engagement.
- Bespreking van procedures en criteria voor wervingen en bevorderingen.
- ESR-regeling en de Belgische ziekenhuizen.

3.2 PARLEMENTAIRE VRAGEN

Wanneer er parlementaire vragen worden gesteld die ten dele of geheel betrekking hebben op het toezicht door de regeringscommissarissen of wanneer zij uit hoofde van hun ambt gemakkelijker toegang hebben tot bepaalde gegevens dan bv. de administratie, wordt hen dikwijls gevraagd (via de voorzitter van het College) om elementen van antwoord te verstrekken. Deze elementen worden dan gebruikt in het antwoord dat op de administratie wordt gecoördineerd. Ook in 2016 was dit enkele keren het geval.

3.2.1 Verzelfstandigde agentschappen – Regeringsafgevaardigden en regeringscommissarissen

Dit betrof een schriftelijke vraag van Chris Janssens (161) van 22 januari 2016 aan minister-president Geert Bourgeois. Het College van regeringscommissarissen leverde elementen van antwoord aan m.b.t. het aanwezigheidspercentage van de regeringscommissarissen op de verschillende bestuursvergaderingen van hun instellingen en andere entiteiten.

3.2.2 Hoger onderwijs – financiële reserves

Het ging om een schriftelijke vraag van Koen Daniëls (375) van 24 mei 2016 aan minister van Onderwijs Crevits. Het College van regeringscommissarissen leverde de gevraagde elementen van antwoord aan m.b.t. de liquide middelen van de associaties in 2014.

3.2.3 Controle door regeringscommissarissen op onjuiste vermeldingen op hogeschooldiploma's

Het betrof een vraag om uitleg van Jos De Meyer (2202) van 24 mei 2016 aan minister Crevits. Er werd door het College een uitgebreid ontwerp van antwoord bezorgd, met inbegrip van een verslag over een concrete casus naar aanleiding waarvan de vraag om uitleg werd gesteld.

3.2.4 Ongeldige diploma's van een hogeschool

Bert Moyaers stelde hierover een schriftelijke vraag (561) op 15 september 2016 aan minister Crevits. Het College leverde het hierover door de bevoegde regeringscommissaris opgestelde rapport aan.

3.2.5 Hoger onderwijs – investeringsfondsen

Hier ging het om een schriftelijke vraag van Tine Hens (195) van 21 december 2016 aan minister Crevits. Het College van regeringscommissarissen leverde een uitgebreid ontwerp van antwoord (inclusief diverse bijlagen) aan dat nagenoeg volledig werd overgenomen in het officiële antwoord van minister Crevits.

3.2.6 Gastprofessoren

Het betrof een schriftelijke vraag van Jos De Meyer (14) van 4 oktober 2016 aan minister Crevits. Meer specifiek ging het over het aanreiken van informatie over aantallen en bijzondere salarisschalen in het Hoger Onderwijs.

3.3 SECTORANALYSE

Artikel IV.122. van de CHO bepaalt in het vierde lid, 3° o.m. dat het College jaarlijks verslag uitbrengt aan de Vlaamse Regering over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen. In 2011 werd een eerste globaal rapport voor de hogeronderwijssector gerealiseerd, m.b.t. 2009.

In 2016 zag een zesde globaal verslag het licht, m.b.t. het jaar 2014. Hoewel het verslag uit drie duidelijk afgescheiden onderdelen bestaat (hogescholen, universiteiten en associaties) werd het net zoals de jaren daarvoor in één bestand (en dus ook één boekdeel) gepubliceerd. In de mate van het mogelijke wordt er overigens naar eenvormigheid in de verslaggeving gestreefd waardoor de verschillende bijdragen tot op zekere hoogte vergeleken kunnen worden. Een belangrijke vernieuwing was de manier waarop invulling werd gegeven aan de student-personeelratio binnen de hoofdstukken over personeel. In het verleden werden reeds verschillende invullingen gegeven aan het begrip VTE student. Geen van deze werkwijzen had echter algemene voldoening gegeven. Daarom besliste het College om bij het volgende verslag uit te gaan van het aantal unieke, fysieke personen op teldatum na afloop van het betrokken academiejaar. Dit werd retroactief opgesteld zodat een vergelijking tussen de verschillende jaren mogelijk is gebleven.

Om besparingsredenen van allerlei aard en omdat het ook aansluit bij de wijze waarop informatie vandaag de dag meestal verspreid wordt, werd ook de jongste editie in de eerste plaats digitaal aangeboden (website, bijlage bij mail). Wie dat wou, kon evenwel op eenvoudig verzoek een gedrukt exemplaar ontvangen. In het kader van een ruimere bekendmaking werd er ook voor het eerst een exemplaar bezorgd aan alle fracties in het Vlaams Parlement.

Deze sectoranalyse blijkt zeer nuttig en levert belangrijke informatie op voor beleidsmakers en hogeronderwijsinstellingen zelf die er dankbaar gebruik van maken bij hun financieel beleid.

Alle rapporten zijn consulteerbaar op de website van het regeringscommissariaat:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toezicht-hogescholen-en-universiteiten>

4 OPTIMALISERING VAN DE DIENSTVERLENING VIA VEREENVOUDIGING EN PLANLASTVERMINDERING

Aangezien de overheid streeft naar vereenvoudiging en planlastvermindering sluiten de bijdragen die de regeringscommissarissen daartoe leveren eigenlijk ook nauw aan bij de realisatie van het beleid.

4.1 SINGLE AUDIT

Zoals hiervoor reeds vermeld gaven de regeringscommissarissen bij de hogescholen begin 2016 een toelichting over single audit aan de werkgroep Financiering binnen de VLHORA. Dit resulteerde o.m. ook in een brief van de voorzitter van het College aan minister Crevits waarin een aantal heel concrete voorstellen m.b.t. de jaarrekening werden gedaan waarmee een vermindering van de administratieve last voor de instellingen werd beoogd. De teneur hiervan luidt als volgt: *“De regeringscommissarissen bij de hogescholen zullen, in uitvoering van het single-auditprincipe, zelf geen rekenkundige/cijfermatige controles meer uitvoeren op de jaarrekeningen van de hogescholen. Zij zullen zich voortaan focussen op de financiële analyse van de jaarrekeningen en de beoordeling van het financieel evenwicht van de instellingen. Hierover zullen ze dan, conform artikel 6, 4° lid van het BVR van 9 oktober 2015, rapporteren aan de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs.”*

4.2 GOEDKEURING JAARREKENINGEN³¹

Zoals dit eerder al door hen voorgesteld is en goedgekeurd is door de Vlaamse Regering voor de begrotingen van de hogeronderwijsinstellingen hebben de regeringscommissarissen ook een vereenvoudigingsvoorstel ingediend bij minister Crevits m.b.t. de jaarrekeningen van deze instellingen. Het voorstel (dat 2 deelvoorstellen bevat, één voor de universiteiten en één voor de hogescholen) heeft de volgende teneur³²:

“Voor de universiteiten wordt de goedkeuring van de jaarrekening als verworven beschouwd als de bevoegde regeringscommissaris en de afgevaardigde van Financiën in hun analyse van de jaarrekening, rekening houdend met alle relevante informatie, een gunstig advies uitbrengen.”

“Voor de hogescholen wordt de goedkeuring van de jaarrekening als verworven beschouwd als de bevoegde regeringscommissaris in zijn analyse van de jaarrekening, rekening houdend met alle relevante informatie, een gunstig advies uitbrengt.”³³

---

³¹ Zie ook punt 3.1.1 hiervoor.

³² Het voorstel zou finaal decretaal verankerd worden in het decreet van 16 juni 2017 betreffende het Onderwijs XXVII.

³³ Bij de hogescholen zijn er immers geen afgevaardigden van Financiën aangesteld.

4.3 CUMULATIEAFWIJKINGEN

Gelet op de hoge kostprijs, het feit dat dit weinig meerwaarde biedt en ten slotte de vaststelling dat er andere manieren van openbaarmaking mogelijk zijn, heeft het College voorgesteld de verplichting om cumulatiefwijkingen te publiceren in het Belgisch Staatsblad te schrappen.

Tot op heden zijn de respectieve BVR's (5 mei 1993 voor de universiteiten en 3 mei 1995 voor de hogescholen) evenwel nog niet aangepast.

5 BEROEPEN EN KLACHTEN

5.1 BEROEPEN

Er werd in 2016 door de regeringscommissarissen één beroep ingediend. Het betrof de aanstelling van een vicedecaan en decaan aan de faculteit Ontwerpwetenschappen van een universiteit. Het voorkomen van beroepen door tijdig en nauwgezet advies vooraf wordt door de regeringscommissarissen als een sterk punt van hun toezicht beschouwd.

5.2 KLACHTEN

Sinds 1 juli 2014 hanteert het College van regeringscommissarissen een “Praktische leidraad klachtenbehandeling”. In 2016 werden er 11 formele klachten in de zin van deze leidraad geregistreerd.

5.2.1 Tabeloverzicht

Klachten 2016	Ingediend	Ontvankelijk	Gegronnd	Tijdig afgehandeld
universiteiten	4	4	2*	3*
hogescholen	7	6	4	7
Totaal	11	10	6*	10*

*Eén zaak is nog lopende, het standpunt van de Europese Commissie wordt afgewacht.

5.2.2 Inhoud van de klachten

- Er werd een klacht ingediend door iemand die bij een universiteit solliciteerde voor een vacante betrekking en wiens kandidatuur niet in aanmerking werd genomen omdat zij op het ogenblik van de sollicitatie (nog) niet in het bezit was van het vereiste diploma. Bemiddeling van de bevoegde regeringscommissaris leidde tot een positief gesprek tussen de rector, de waarnemend voorzitter van de selectiecommissie, de personeelsdirecteur en de regeringscommissaris zelf een oplossing voor het gestelde probleem.
- De vader van een student diende een klacht in bij het commissariaat over de huurprijs van een gesubsidieerde kamer. De vader voelde zich als “zelfstandige” gediscrimineerd omdat de universiteit in kwestie geen rekening hield met de slechte financiële situatie van het bedrijf van zijn vrouw en omdat men de huurprijs baseerde op het laatst gekende aanslagbiljet, terwijl de communicatie van de dienst studentenvoorzieningen op de website vermeldde dat “rekening kan gehouden worden met meer recente evoluties op basis van recente loonfiches, attesten van het OCMW, ...”

Er werd een overleg georganiseerd met de verantwoordelijken van de dienst Studentenvoorzieningen die hun standpunt en werkwijze toelichtten. Hierbij werd toegelicht dat de mededeling op de website waarbij sprake was van “recente evoluties”, bedoeld was voor ingrijpende situaties als ontslag, en dat dit - naar analogie - voor zelfstandigen betekende dat rekening zou worden gehouden met een faillissement (wat in casu niet het geval was).

Naar aanleiding van dit overleg werd afgesproken om de communicatie over de berekening van de huurprijs van gesubsidieerde kamers op de website te verduidelijken.

Omdat betrokkene op het ogenblik van zijn klacht reeds een procedure had opgestart bij de vrederechter werd hem meegedeeld dat het regeringscommissariaat pas een standpunt kon innemen nadat het vredegerecht een uitspraak had gedaan.

De uitspraak was nadelig voor betrokkene en de vrederechter oordeelde dat er van discriminatie geen sprake was.

Het regeringscommissariaat heeft zich bij het standpunt van de vrederechter aangesloten, aangezien dit in de lijn lag van de initiële interpretatie van het commissariaat.

- Een lid van het onderwijzend personeel van een hogeschool diende een klacht in omdat zij een onderwijsopdracht moest inhalen wegens een feestdag. De klacht werd als ongegrond beoordeeld.
- Een studente van een hogeschool diende een dubbele klacht in omdat ze geen inzagerecht kreeg in haar examenkopij en omdat ze het resultaat ook betwistte. De klacht werd door de bevoegde regeringscommissaris als onontvankelijk beoordeeld omdat de interne klachtenprocedure in de hogeschool zelf nog niet uitgeput was. Betrokkene werd doorverwezen naar de ombudsman voor het inzagerecht en naar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen voor een eventuele aanvechting van het examenresultaat.
- Een studente van een hogeschool tekende verhaal aan tegen de aanrekening van studiekosten. De klacht bleek ontvankelijk maar ongegrond.
- Een personeelslid van een universiteit diende klacht in tegen het feit dat hij niet was gekozen als voorzitter van een vakgroep terwijl de gekozen voorzitter niet voldeed aan de gestelde voorwaarden. De klacht werd ontvankelijk en (deels) gegrond verklaard: de gekozen voorzitter voldeed inderdaad niet aan een gestelde voorwaarde, namelijk een minimaal opdrachtpercentage. Dit leidde tot een nieuwe verkiezing.
- Een studente van een hogeschool diende een klacht in tegen de nietigverklaring van haar examen. De klacht bleek ontvankelijk maar ongegrond. Het examen was immers afgenomen door de vader van betrokkene en werd nietigverklaard op basis van de CHO en andere toepasselijke reglementering. Met het oog op een objectieve en gelijkvormige behandeling van iedereen zou het examen voor 2016-2017 voor alle studenten door een externe collega-revisor worden afgenomen.
- Er werd het regeringscommissariaat via het kabinet van Minister Homans een klacht bezorgd van een nv ten aanzien van een universitair ziekenhuis (UZ). De klacht betreft een horizontaal samenwerkingsverband van het UZ met de ziekenhuizen die behoren tot het ziekenhuisnetwerk. De nv is van mening dat hier oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de figuur van de horizontale samenwerking en dat er een overheidsopdracht had moeten uitgeschreven worden door de aangesloten ziekenhuizen.
Het betreft meer bepaald een horizontale samenwerking tussen 17 ziekenhuizen, met betrekking tot een door het UZ ontwikkeld informaticasysteem voor het geïnformatiseerd beheer van patiëntendossiers. Omwille van de nauwe band met het UZ gebruiken de betrokken

ziekenhuizen dit informaticasysteem in het belang van de patiënt en het snel kunnen uitwisselen van gegevens.

Aangezien de bedoelde nv over deze problematiek een klacht heeft ingediend bij de Europese Commissie wordt het standpunt van de Europese Commissie afgewacht om niet te interveniëren in het lopende dossier. Het UZ in kwestie is nog niet gecontacteerd door de Europese Commissie met betrekking tot deze klacht.

- In een dossier (reeds opgestart in december 2015, maar afgerond begin 2016) kreeg de regeringscommissaris een klacht over de werking van de opleidingsadviesraden die binnen een bepaalde hogeschool de departementale raden zou vervangen, maar waarbij moest worden vastgesteld dat de decretale adviesbevoegdheid van de departementale raad, niet volledig werd opgenomen door de opleidingsadviesraden. De regeringscommissaris verzocht de hogeroonderwijsinstellingen om alle adviesbevoegdheden op te nemen.
- In een ander dossier werd aangeklaagd dat aan het inzage-recht van een studente onvoldoende tegemoet gekomen werd door de opleidingsmanager. Daarnaast tekende de studente laattijdig intern beroep aan tegen haar examenresultaten. Deze studente werd na het indienen van haar klacht bij de regeringscommissaris op gesprek uitgenodigd door de betreffende unit manager van de hogeschool over de problemen die zich met bepaalde docenten hebben voorgedaan. In de mate van het mogelijke werd haar nog inzage verschaft in haar examens. Verdere bemiddeling echter had geen zin aangezien de studente de hogeschool verliet. De unit manager nam de feiten ter harte om de studentgerichtheid van de opleiding te verbeteren.
- In een laatste dossier betwistte een studente de nietigverklaring van haar examen. Het betreffende examen werd afgenomen door een verwante. De hogeschool heeft rechtsgeldig de nietigheid van het examen ingeroepen steunende op het artikel II. 278 CHO en het eigen examenreglement van de hogeschool. Bovendien kwam de hogeschool aan de studente tegemoet door haar het betreffende leerkrediet terug toe te kennen. Een passende regeling zou worden getroffen voor het academiejaar 2016-2017 waarbij de gelijke behandeling tussen de studente en haar collega-studenten zou worden gewaarborgd.

Naast deze formele klachten werd aan de regeringscommissarissen ook geregeld advies gevraagd n.a.v. mogelijke conflictdossiers, zowel van de zijde van personeelsleden als van de zijde van de instelling zelf.

6 PERSONEEL EN BUDGET

Artikel IV.122, vierde lid, punt b van de CHO stelt dat het College belast is met een billijke en objectieve verdeling van de beschikbare personeelsleden en middelen over de diensten van de commissarissen van de Vlaamse Regering bij de hogescholen en de universiteiten, desgevallend voor de vorming van regionale teams.

6.1 PERSONEEL

6.1.1 Personeelsbezetting op 31-12-2016 in VTE

Functie	Benoemd	Gedetacheerd	Contractueel	Totaal
regeringscommissaris	7			7
medewerk niveau A	8,45	1	0,8	10,25
medewerker niveau B	1	2,6		3,6
medewerker niveau C	3,8	1,8	1	6,6
medewerk niveau D			1	1
Totaal	20,25	5,4	2,8	28,45

6.1.2 Personeelsbewegingen in 2016

In 2016 waren er verschillende personeelsbewegingen bij de regeringscommissariaten.

In vergelijking met 2015 is het personeelskorps van de commissariaten met 4,90 VTE verminderd:

- één personeelslid ging met pensioen;
- één personeelslid is overleden;
- het contract van één contractueel personeelslid werd niet verlengd;
- één personeelslid ging van halftijdse loopbaanonderbreking naar volledige loopbaanonderbreking;
- één personeelslid verliet het commissariaat en ging op het centraal bestuur werken;
- twee personeelsleden gingen van een voltijdse opdracht naar een opdracht van 80%.

6.2 BUDGET

Reeds in 2012 werd de basis gelegd voor een zorgvuldig, accuraat en goed uitgekend opvolgingssysteem m.b.t. het budget van de verschillende regeringscommissariaten. Sinds 2013 functioneert dit systeem nagenoeg vlekkeloos.

In 2016 bedroeg het globaal beschikbare werkingsbudget 650.000 EUR³⁴, dit was hetzelfde bedrag als het jaar ervoor. De verschillende regeringscommissarissen legden ieder voor hun eigen dienst een begroting voor aan de voorzitter van het College. Daarnaast werd er ook een beperkt bedrag voorzien voor het College zelf, inclusief een minimale reserve. Dit alles werd verder in een constructieve sfeer besproken en finaal werden de definitieve budgetten per commissariaat vastgelegd, uiteraard binnen het totale budget van 650.000 EUR.

De facturen en aanrekeningen m.b.t. de deelbudgetten worden nauwgezet opgevolgd. Dit levert een transparant en gedetailleerd plaatje op van de evolutie van het budget als geheel, maar ook van de deelbudgetten van de verschillende commissariaten en het College. Geregeld wordt er hierover gecommuniceerd en overlegd op de Collegevergaderingen in het algemeen en tussen de voorzitter van het College en de administrateur-generaal van AHOVOKS in het bijzonder.

Het College schreef zich ook in 2016 verder loyaal in de algemene besparingen in en stelde daartoe in de maand juli onder impuls van zijn voorzitter een actualisatie van zijn meerjarenplan inclusief besparingsmaatregelen op dat aan minister van Onderwijs, Hilde Crevits, werd bezorgd. Het plan voorziet voor de komende jaren diverse actiepunten zowel naar personeelsuitgaven als naar werking toe.

---

³⁴ Het betreft hier het bedrag voor zuivere werking en detacheringen. De salarissen van niet-gedetacheerde medewerkers worden elders aangerekend.

7 INTERNE WERKING

7.1 VERSLAG WERKZAAMHEDEN REGERINGSCOMMISSARISSEN IN 2015

Net zoals voor de sectoranalyse werd er ook voor dit rapport samengewerkt met de afdeling Informatie en Communicatie. Dit resulteerde in een eigentijdsere editie met een frisse lay-out. Het rapport bevat een heldere beknopte weergave van de belangrijkste taken en realisaties van het werkjaar zowel wat de individuele regeringscommissarissen als wat het College van regeringscommissarissen betreft.

7.2 WIJZIGINGEN IN HET TOEZICHTGEBIED

In het jaar 2016 deed er zich in het hogescholenlandschap slechts één fusie voor. UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen fuseerde op 1-1-2016 met (en ging op in) UC Leuven.

De meest actuele toestand kan altijd teruggevonden worden op de website van het regeringscommissariaat.

7.3 NIEUWE HUISSTIJL

Reeds in 2014 werd er voor de Vlaamse overheid gradueel een nieuwe huisstijl ingevoerd. De implementatie liet evenwel langer op zich wachten dan voorzien waardoor er ook in 2015 en 2016 nog documenten dienden te worden aangepast.

Meer bepaald werd eind 2015 het standaard briefpapier (met gele band aan de linkerkant) ingevoerd en verspreid over de verschillende commissariaten en werden ook de sjablonen overeenkomstig de nieuwe huisstijl aangepast. Hetzelfde geldt voor de mailsjablonen.

Wat de sjablonen voor andere documenten zoals adres- en groetenkaarten betreft, werden de voorbeelden eerder al bezorgd aan de afdeling Informatie en Communicatie waar de implementatie van de nieuwe huisstijl gecoördineerd wordt. In de loop van 2016 konden dan de eerste kaarten in deze zin worden aangemaakt en door de regeringscommissariaten in gebruik worden genomen.

7.4 VALIDATIE VERLOVEN

Op vraag van AHOVOKS en in opdracht van het College zorgt de secretaris voortaan voor de validatie (later fiatting genoemd) van de goedgekeurde verloven en andere afwezigheden in Vlimpers.

7.5 NIEUWE WEBSITE

De gegevens op de (deel)website van het College zullen worden meegenomen in de nieuwe informatiestructuur van de toekomstige website voor hoger onderwijs. De secretaris heeft na ruggespraak met de voorzitter van het College gevraagd om een rubriek 'toezicht' te voorzien binnen het luik Directies en administraties hoger onderwijs³⁵.

7.6 OVERHEIDSOPDRACHTEN

Het College besliste in oktober 2016 één abonnement te nemen op de Mercatus databank overheidsopdrachten. In opdracht van het College verzorgt de secretaris sindsdien maandelijks een update van de belangrijkste publicaties en rapporteert hierover aan alle commissarissen en de met overheidsopdrachten belaste medewerkers.

7.7 GESTRUCTUREERDE SAMENWERKING

De 7 regeringscommissariaten opereren voor de dagelijkse taken als volwaardige diensten en grotendeels autonoom van elkaar. Daarnaast zijn er diverse vormen van samenwerking, formeel en informeel, rond grote principes, gemeenschappelijke opdrachten of technische kwesties waar meerdere commissariaten mee geconfronteerd worden.

Er zijn vooreerst de formele en minder formele vergaderingen van het College van regeringscommissarissen (zie punt 1.2). Daarnaast worden er geregeld werkgroepen geïnstalleerd, doorgaans onder het voorzitterschap van de voorzitter van het College, maar verder vaak, hoewel niet uitsluitend, samengesteld met medewerkers. Zo waren in 2016 over de commissariaten heen de volgende werkgroepen actief:

1. Werkgroep taalregeling hoger onderwijs

- voorgezeten door de voorzitter van het College;
- overige leden: 7 medewerkers verspreid over de verschillende commissariaten;
- in 2013 geïnstalleerd met het oog op de behandeling van principekwesties, de uitoefening van het toezicht, het uittekenen van het concept voor de verzameling van statistische gegevens en een eenvormige aanpak van de controle over alle regeringscommissariaten heen; ook in 2016 verder gezet n.a.v. de vaststelling dat er m.b.t. de bestuurstaal bij aanvang van het academiejaar 2016-2017 een deadline verstreek en het daaraan gekoppelde vermoeden dat er hierover parlementaire vragen zouden worden gesteld;
- één formele bijeenkomst in 2016;
- resultaten: verslag van de bijeenkomst, een nieuwe cijfermatige rapportering aan kabinet en administratie (zowel inzake bestuurstaal als inzake onderwijstaal) op 1-12-2016.

---

³⁵ Dit zou finaal in 2017 ook gerealiseerd worden en leiden tot een in een geheel nieuw kleedje gestoken website van het College van regeringscommissarissen.

2. Werkgroep forfaitaire en extra studiekosten

- voorgezeten door de voorzitter van het College;
- overige leden: 7 medewerkers verspreid over de verschillende commissariaten;
- in 2016 geïnstalleerd n.a.v. de vraag van minister Crevits aan de regeringscommissarissen om de forfaitaire en extra studiekosten in het hoger onderwijs in kaart te brengen; de aanleiding was een casus in een hogeschool;
- één formele bijeenkomst in 2016;
- resultaten: verslag van de bijeenkomst, uitvoerig rapport aan de minister, toelichting door 2 leden van de werkgroep in de VLOR.

3. Werkgroep sectorverslag

- voorgezeten door de secretaris van het College;
- overige leden: 2 medewerkers (een schrijver van een deel van het verslag en de persoon die de tabellen aanlevert);
- in 2014 geïnstalleerd m.h.o. op het maken van eenvormige afspraken ; verder gezet in 2016 m.b.t. afspraken in verband met het incorporeren van de nieuwe huisstijl van de Vlaamse overheid in het verslag;
- één formele bijeenkomst in 2016 en veelvuldig informeel telefonisch overleg en bij mail
- resultaten: verslag van de bijeenkomst ; het verslag in 2017 (over 2015) zou nagenoeg zonder hulp van buitenaf voor de lay-out met eigen mensen van het commissariaat gerealiseerd worden.

Andere vormen van samenwerking in 2016 waren zoals steeds het aanleveren van de basistabellen voor het sectorverslag van zowel hogescholen, universiteiten als associaties door een medewerker van een commissariaat hogescholen ; het geven van advies inzake overheidsopdrachten door een medewerker van een commissariaat bij de universiteiten ; binnen de sector hogescholen bijeenkomsten van medewerkers met het oog op het opstellen van de jaarlijkse richtlijnen voor begrotingen en jaarrekeningen.

7.8 DIVERSITEIT

Binnen het regeringscommissariaat wordt ook aandacht besteed aan diversiteit. Het personeelsbestand vertoonde in deze zin in 2016 volgende kenmerken:

- het procentueel aandeel vrouwelijke werknemers bedroeg 52,20 %;
- er is één personeelslid bij het commissariaat tewerkgesteld op basis van het systeem van voorbehouden betrekkingen.

7.9 VORMINGS- EN TEAMBUILDINGSACTIVITEITEN

7.9.1 Vorming

Op geregelde tijdstippen worden er, al dan niet in de schoot van het College, vormingsactiviteiten georganiseerd. Sommige ervan worden ook gevolgd door medewerkers van de regeringscommissarissen.

In 2016 waren dit o.m.:

Benaming	Infoverstrekker
1. ESR / single audit	
○ De context en de regelgeving rond de single audit	Johan Dhondt (27-4)
○ Risicobeheer en risicoanalyse	BDO (20-10)
2. Examenbetwistingen en contentieux in secundair en hoger onderwijs	ICOR (1-6)
3. Infodag personeel regeringscommissariaten	AHOVOKS (22-9)

Ook individuele regeringscommissarissen en/of medewerkers namen in 2016 deel aan vormingssessies en studiedagen, zoals:

Benaming	Infoverstrekker
1. Studiedag Access and Inclusion of Refugees in Higher Education	Eurashe(4-5)

7.9.2 Teambuilding

In de schoot van het College van regeringscommissarissen werd er op 3 maart 2016 in Brussel een teambuildingsactiviteit voor de medewerkers van de regeringscommissarissen georganiseerd. Dit keer werd de Coudenberg – voormalig paleis van Brussel – bezocht. De activiteit werd gekoppeld aan een kleine ceremonie tijdens welke enkele medewerkers (en oud-medewerkers) één of meer eretekens kregen uitgereikt. Het initiatief werd bijzonder op prijs gesteld door de deelnemers. Het gebeurt niet zo vaak dat de medewerkers - vaak met dezelfde soorten taken belast, maar werkzaam op verschillende locaties - elkaar in een licht ontspannen sfeer kunnen ontmoeten en ervaringen uitwisselen.

8 NAAR EEN SLANKER DOCH EVEN PERFORMANT TOEZICHTMODEL

De conceptnota “Een slanker toezichtmodel voor het Vlaamse Hoger Onderwijs” werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 september 2016. Hiermee werd de basis gelegd voor een aangepast, maar niettemin performant toekomstig toezicht dat na een transitieperiode in 2019 zijn definitief beslag zal krijgen. In het nieuwe toezicht komen single audit en risicoanalyse centraal te staan.

Hoewel het College zich principieel kon vinden in het concept heeft het van meetaf aan, dit wil zeggen vanaf het eerste ontwerp van de conceptnota, een constructief kritische houding aangenomen en tal van verfijningen aan de nota voorgesteld. Deze hadden o.m. betrekking op het aantal regeringscommissarissen en medewerkers en op een aantal evenwichtsoefeningen:

- tussen afstandelijk en gedecentraliseerd toezicht;
- tussen een rol als generalist of eerder specialist voor de regeringscommissaris;
- tussen adviesfunctie en controle post factum door de regeringscommissaris.

Het College heeft daartoe meerdere omstandige documenten aan het kabinet en de administratie bezorgd met inbegrip van een geactualiseerd besparingsplan voor de eigen diensten.

In de conceptnota die de goedkeuring van de Vlaamse Regering verkreeg, werd in zeer beperkte mate met deze voorstellen tot aanpassing rekening gehouden.

BIJLAGE

Coördinaten en toezichtsentiteiten per regeringscommissaris (situatie op 31-12-2016)

Johan Dhondt (voorzitter van het College van regeringscommissarissen)

Generaal Jacqueslaan 139

1050 Brussel

Tel.: 02 649 81 75

Email: regeringscommissaris@vub.ac.be

- * Vrije Universiteit Brussel
- * Universitair Ziekenhuis Brussel
- * Universitaire Associatie Brussel
- * Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid Brussel
- * Instituut voor Tropische Geneeskunde

Jozef De Cuyper

Waaistraat 6

3000 Leuven

Tel.: 016 32 45 62

Email: jozef.decuyper@kuleuven.be

- * KU Leuven
- * Universitair Ziekenhuis Leuven
- * Associatie KU Leuven
- * Evangelische Theologische Faculteit Leuven

Yannick De Clercq

Sint-Pietersnieuwstraat 25

9000 Gent

Tel.: 09 264 30 70

Email: yannick.declercq@ugent.be

- * Universiteit Gent
- * Universitair Ziekenhuis Gent
- * Pensioenfonds UZ Gent OFP
- * VZW Kinderdagverblijf UZ Gent "De Knuffelboom"
- * Associatie Universiteit Gent

Jan De Groof

Arthur Goemaerelei 52

2018 Antwerpen

Tel.: 03 238 11 55

Email: jan.degroof@uantwerpen.be

- * Universiteit Antwerpen
- * Universiteit Hasselt
- * Universitair Ziekenhuis Antwerpen
- * Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen
- * Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg
- * Transnationale Universiteit Maastricht (relatieambtenaar)
- * Antwerp Management School (relatieambtenaar)

Wim Leybaert

Nonnemeersstraat 21

9000 Gent

Tel.: 09 265 01 80

Email: wim.leybaert@regcom.be

- * Arteveldehogeschool
- * Hogeschool Gent
- * Hogeschool West-Vlaanderen
- * Katholieke Hogeschool Vives Noord
- * Katholieke Hogeschool Vives Zuid
- * LUCA School of Arts (LUCA)

Anita Ruttens

Waaistraat 6

3000 Leuven

Tel.: 016 32 06 46

Email: anita.ruttens@regcom.be

- * Erasmushogeschool Brussel
- * Hogeschool PXL
- * UC Leuven
- * UC Limburg
- * Odisee

Nadine Van Haecke

Lange Ridderstraat 42

2800 Mechelen

Tel.: 015 45 32 90

Email: nadine.vanhaecke@regcom.be

- * Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
- * Hogere Zeevaartschool Antwerpen
- * Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen

* Thomas More Kempen

* Thomas More Mechelen-Antwerpen